

MUNI
ECON

Fiskální politika

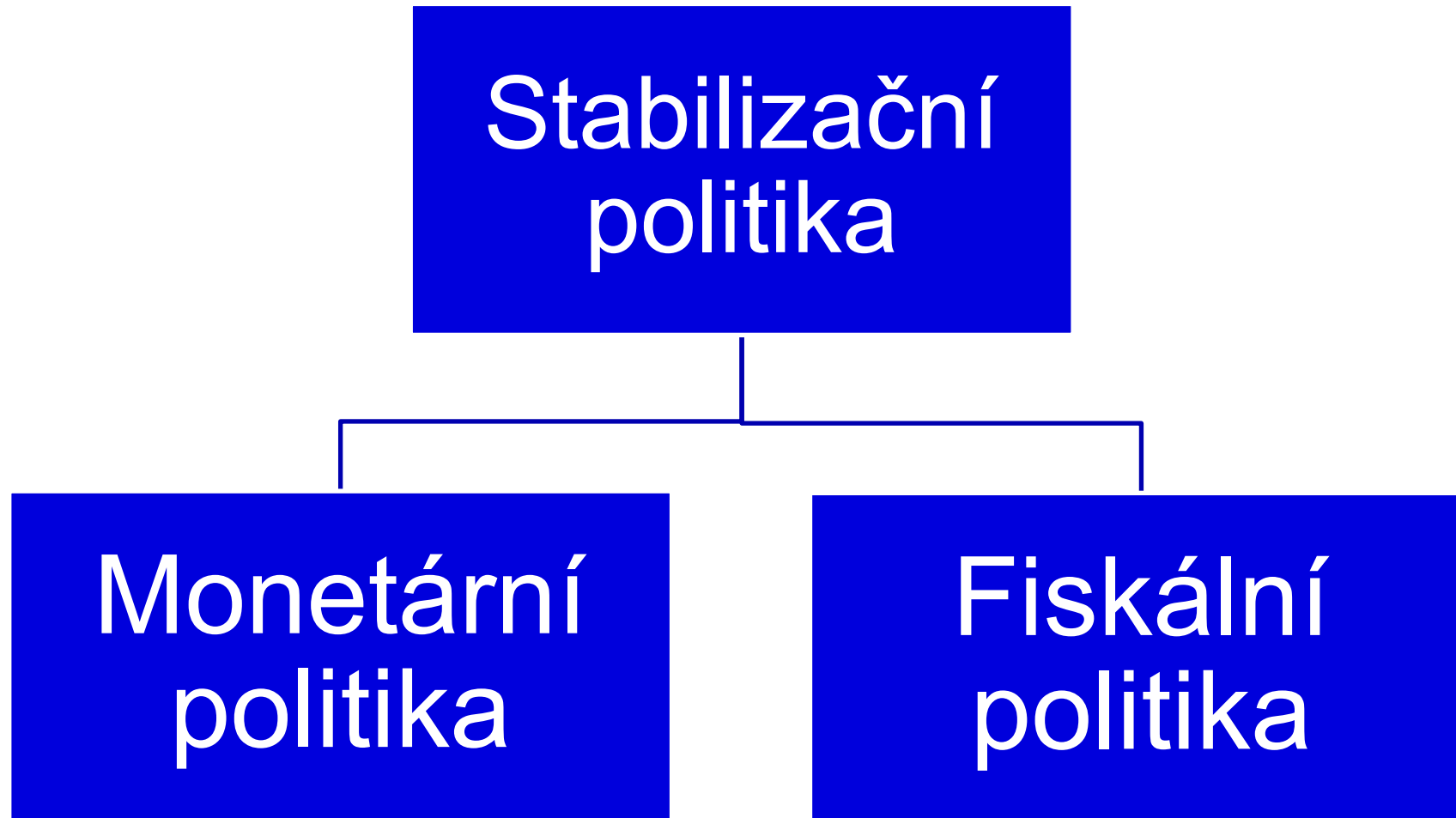
O čem to bude?

- co může vláda dělat v době krize
- veřejné rozpočty
- státní dluh
- multiplikátor
- proč snížení daně z příjmu není nejlepší nápad, jak podpořit ekonomiku

Cíl přednášky

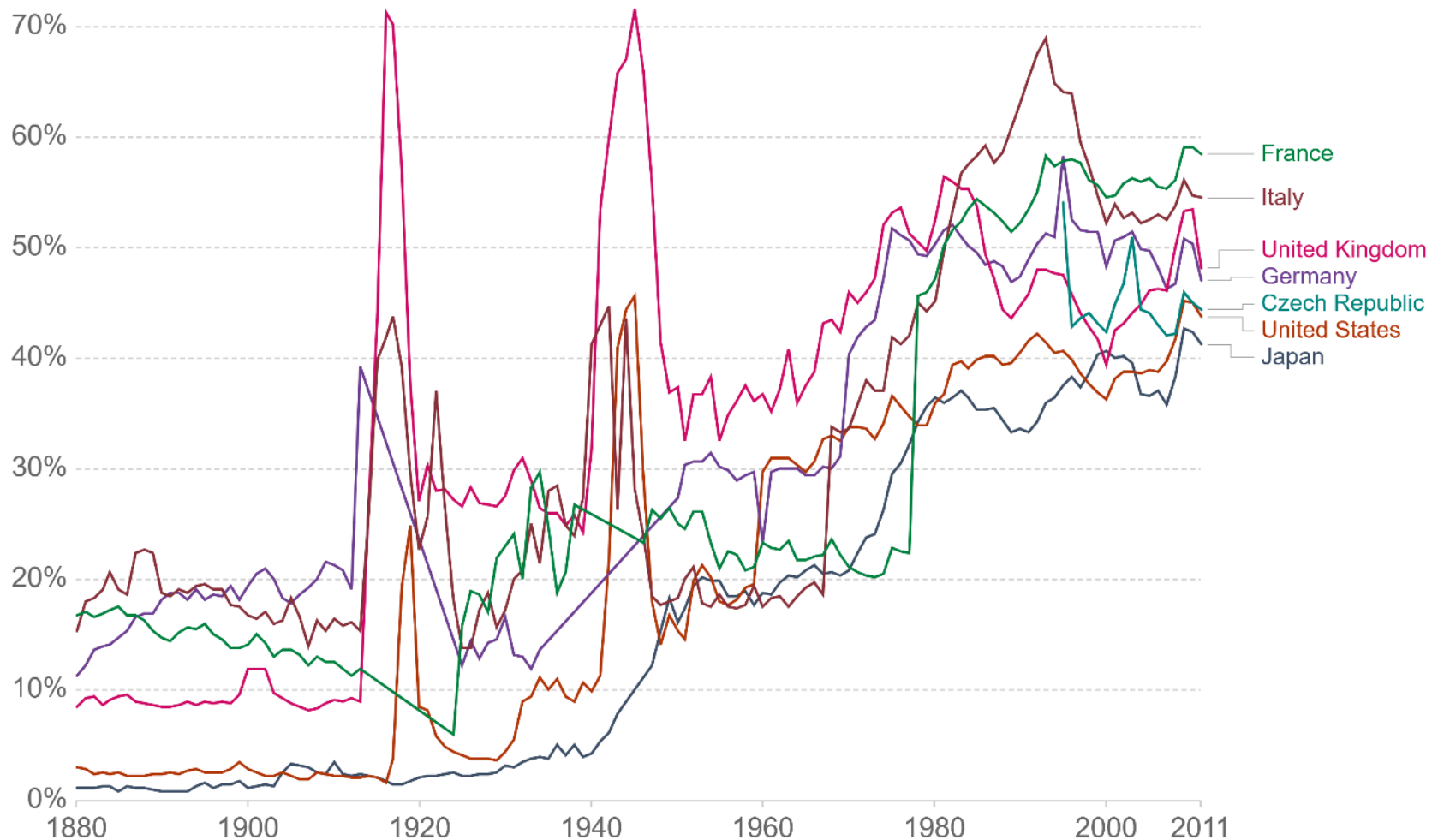
- Proč vlády provádějí fiskální politiku?
- Proč a jak se vlády zadlužují?
- Jak (ne)pomáhá fiskální politika ke stabilizaci ekonomiky? Jak funguje multiplikační efekt?
- Jaké jsou náklady veřejného dluhu a kdo je platí?

Fiskální politika

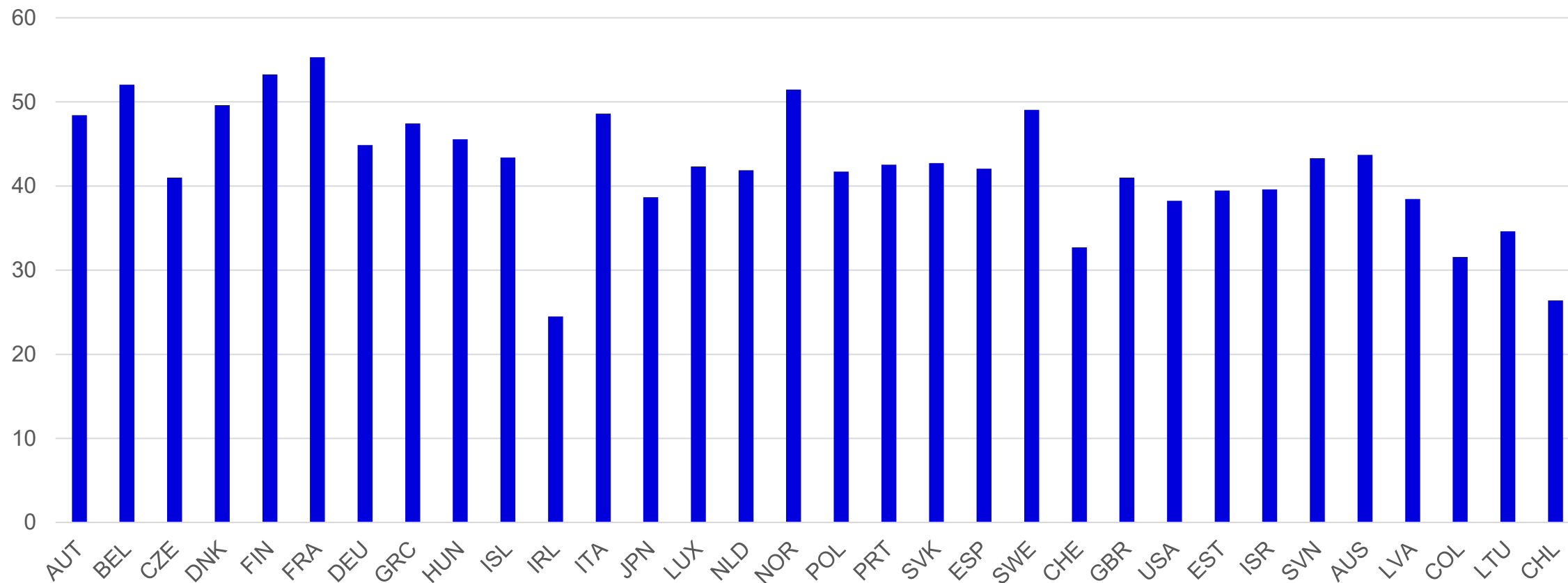

Jaký je trend vývoje vládních výdajů za posledních 150 let?

Jaký je trend vývoje vládních výdajů za posledních 150 let?

Veřejné výdaje ve vybraných zemích v % HDP (2019)

Fiskální politika

- Využívání veřejných financí (státního rozpočtu) za účelem dosažení stanovených cílů (udržení vyváženého ekonomického růstu a nízké nezaměstnanosti)
- Funkce:
  - Stabilizační
  - Alokační (poskytování veřejných statků)
  - Redistribuční (sociální politika)

Mikroekonomická fiskální politika

– Poskytování veřejných statků

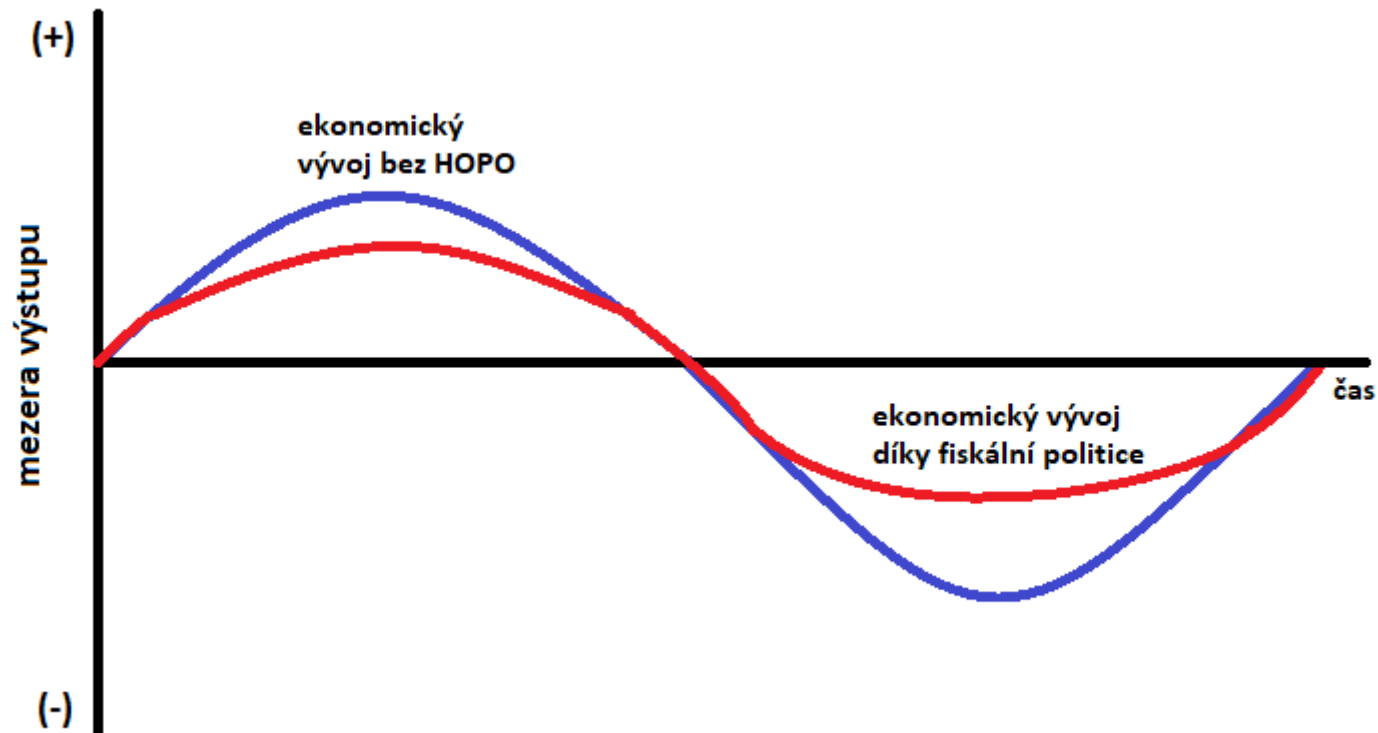
- Problém černého pasažéra (nevylučitelnost ze spotřeby)
- veřejné statky X veřejně poskytované statky
- => mikroekonomie

– Redistribuce

- viz sociální politika

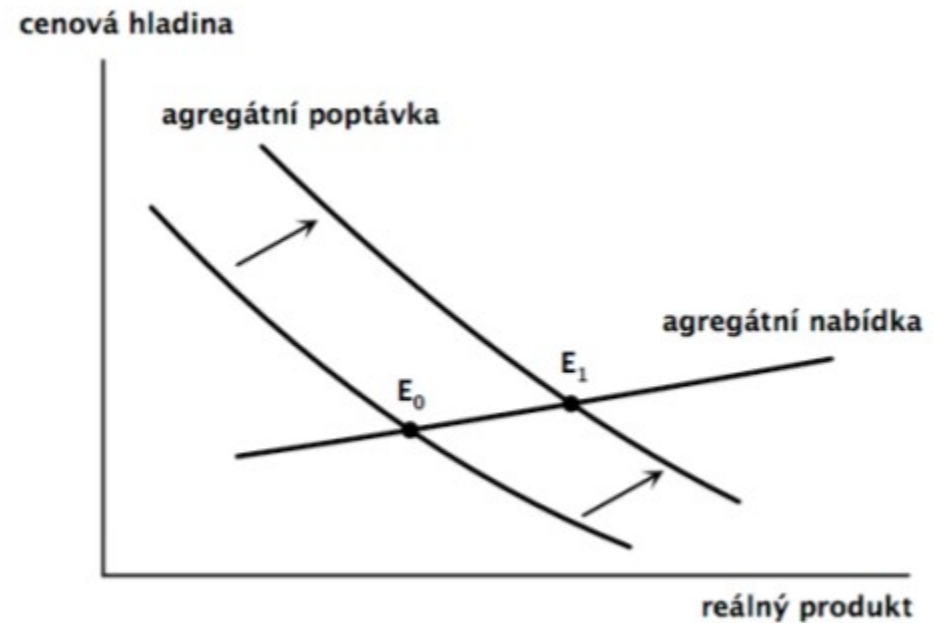
Makroekonomická fiskální politika

- Snaha o stabilizaci ekonomického výkonu

Teoretická východiska

- Neoklasikové
- Keynesiánci
  - Diskreční fiskální politika
  - Multiplikátor
  - X vytěšňovací efekt, časová zpoždění

Teoretická východiska – model AS/AD

- AD: vztah mezi cenovou hladinou a reálným HDP, který domácnosti a firmy chtějí nakupovat
- klesající
  - Pigouův efekt bohatství (spotřebitelé se cítí bohatší)
  - Keynesův efekt úrokových měr (spotřebitelé omezují hotovost -> klesají úrokové míry)
  - Mundell-Flemingův efekt měnového kurzu (depreciace stimuluje exporty)

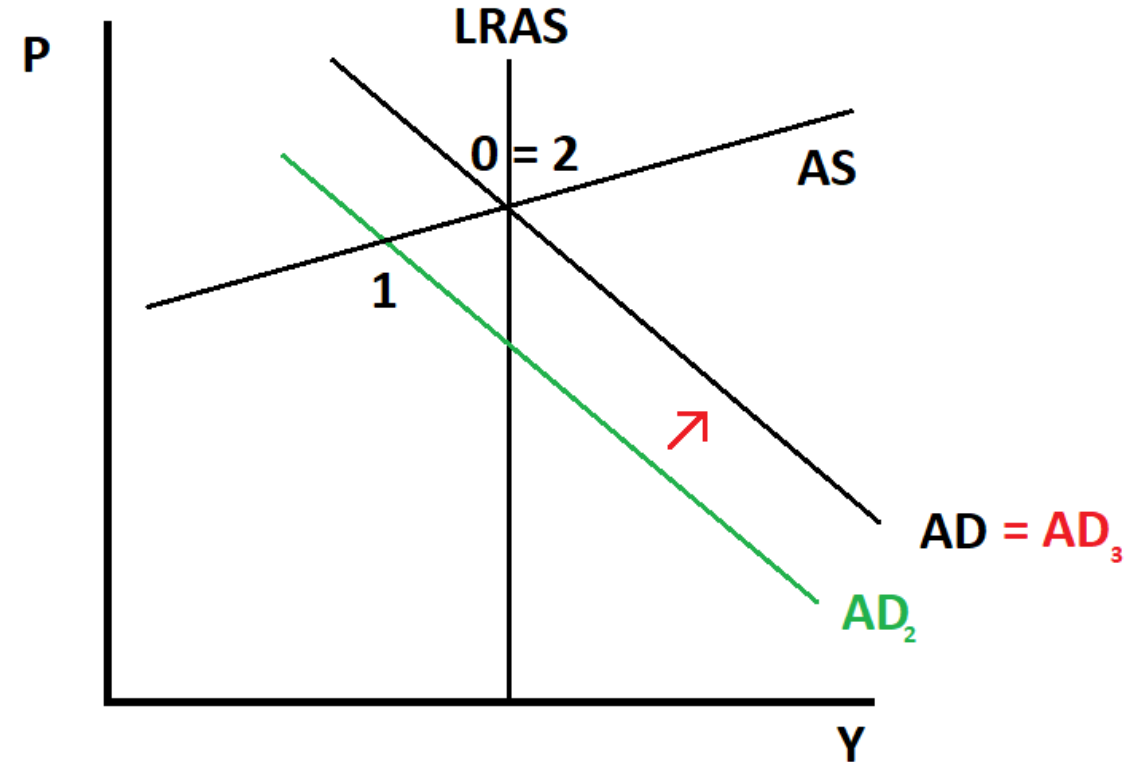
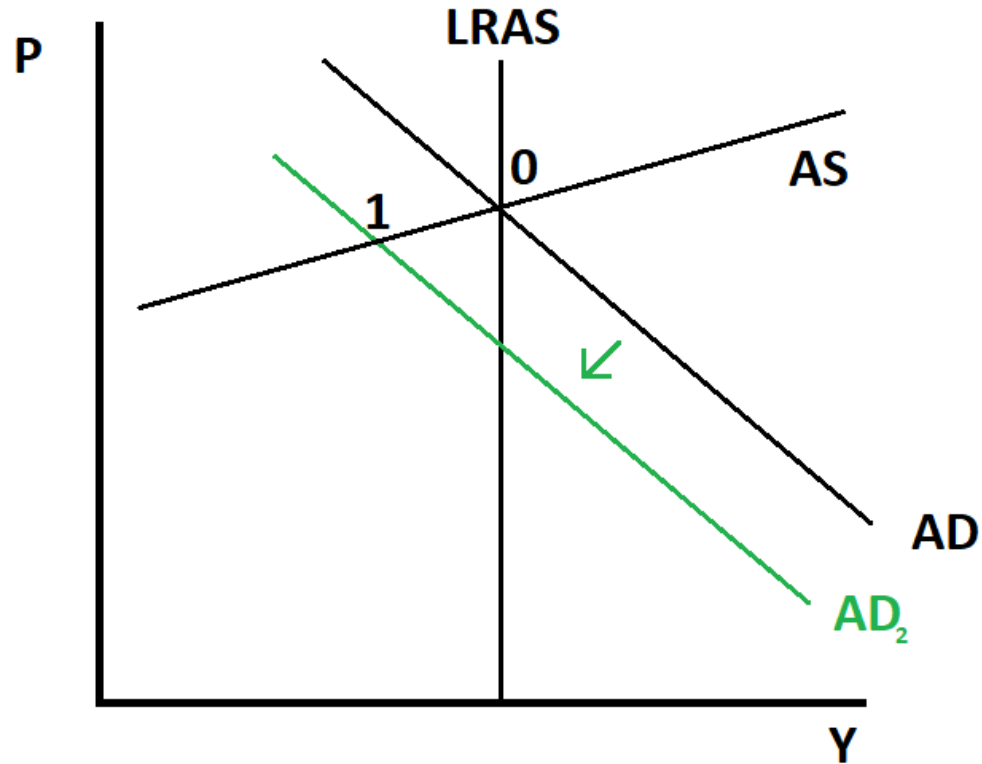
Teoretická východiska – model AS/AD

- LRAS: vztah mezi cenovou hladinou a reálným HDP, který firmy chtějí vyrábět v dlouhém období
- v dlouhém období vertikální
- cenová hladina nemá vliv na dlouhodobou schopnost růstu HDP

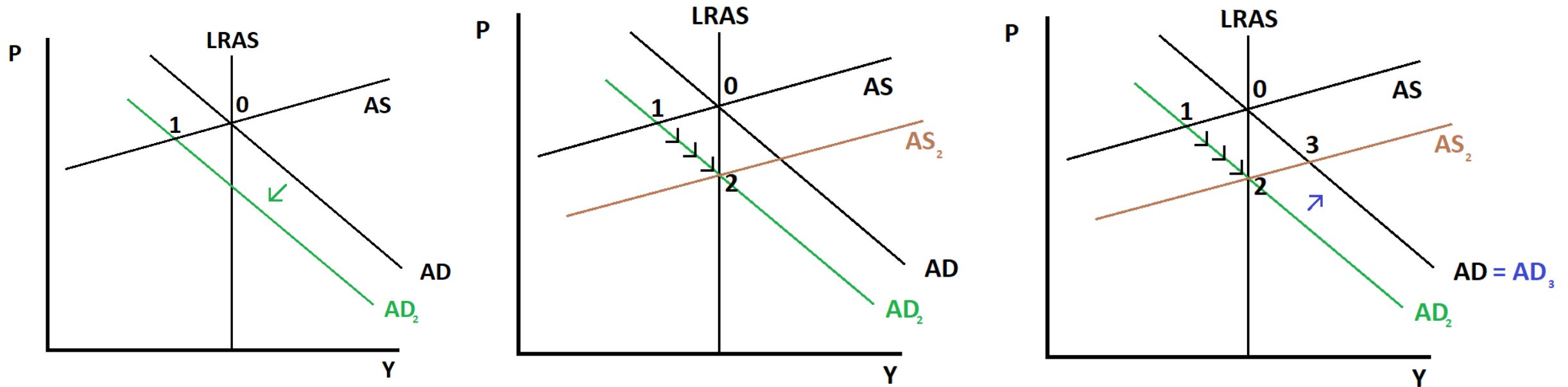
Teoretická východiska – model AS/AD

- AS: vztah mezi cenovou hladinou a reálným HDP, který firmy chtějí vyrábět v krátkém období
- rostoucí
  - teorie strnulých mezd
  - teorie strnulých cen
  - teorie mylného chápání

Poptávkový šok a reakce fiskální politiky

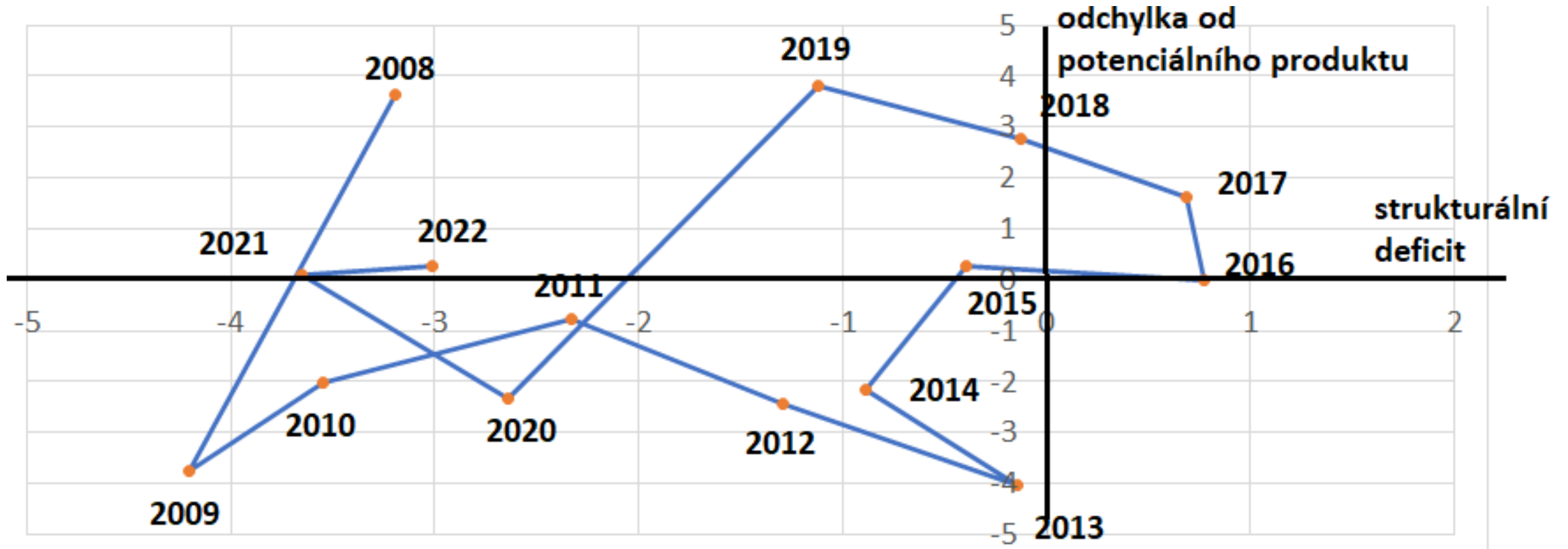

Riziko procyklické fiskální expanze

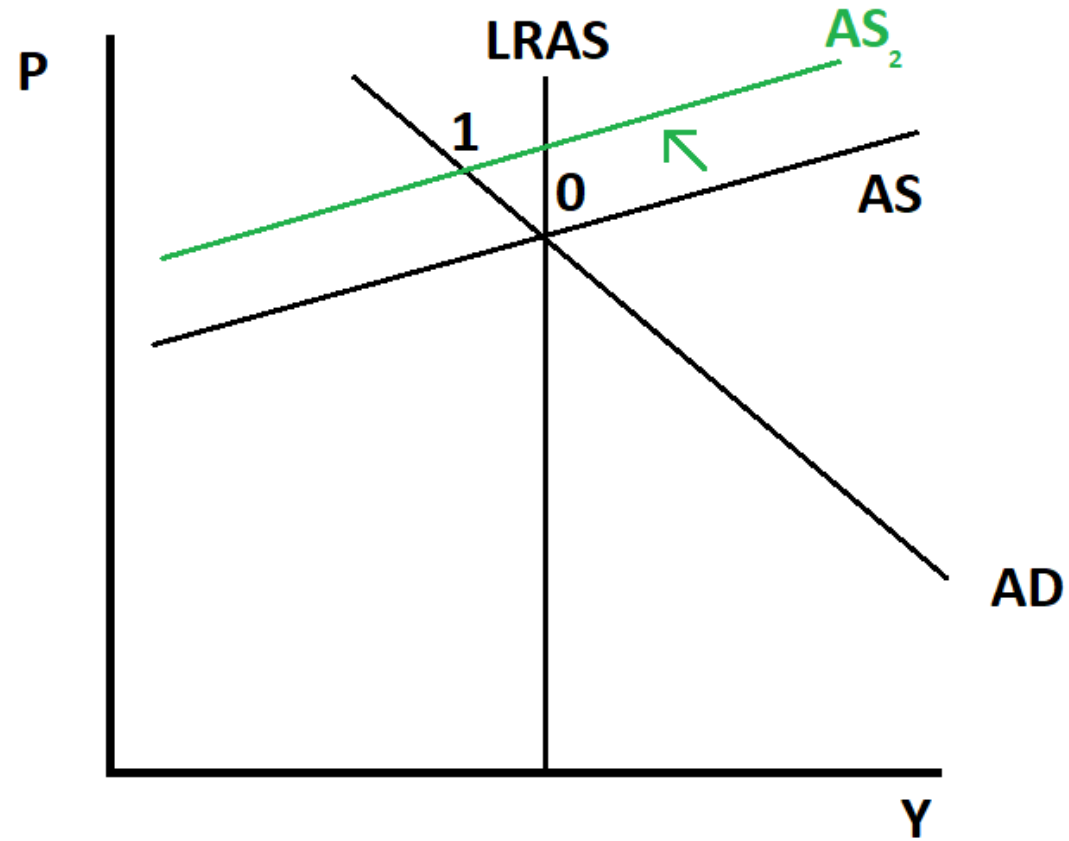

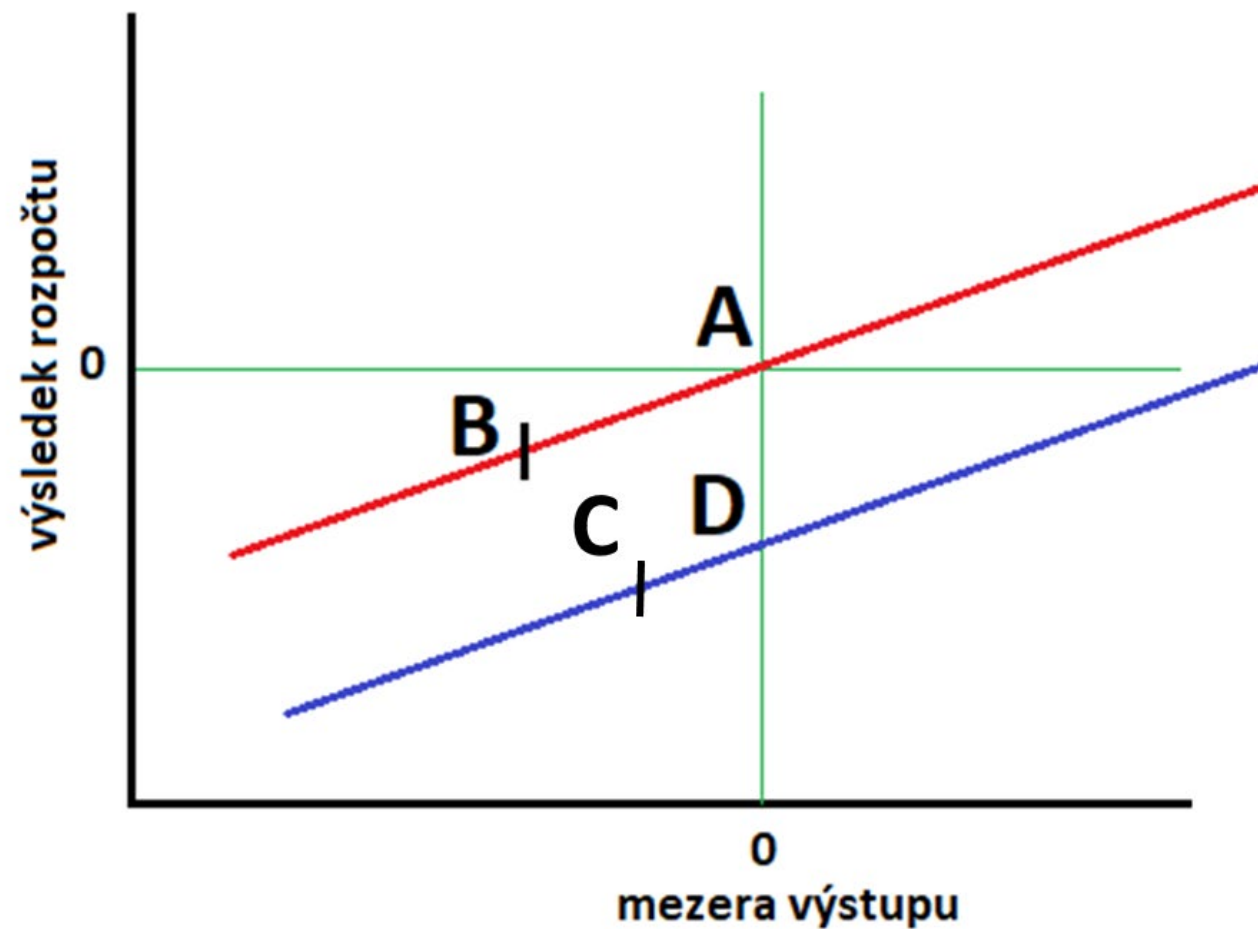
Riziko procyklické fiskální expanze

Nabídkový šok

Rozpočtový model

Státní rozpočet

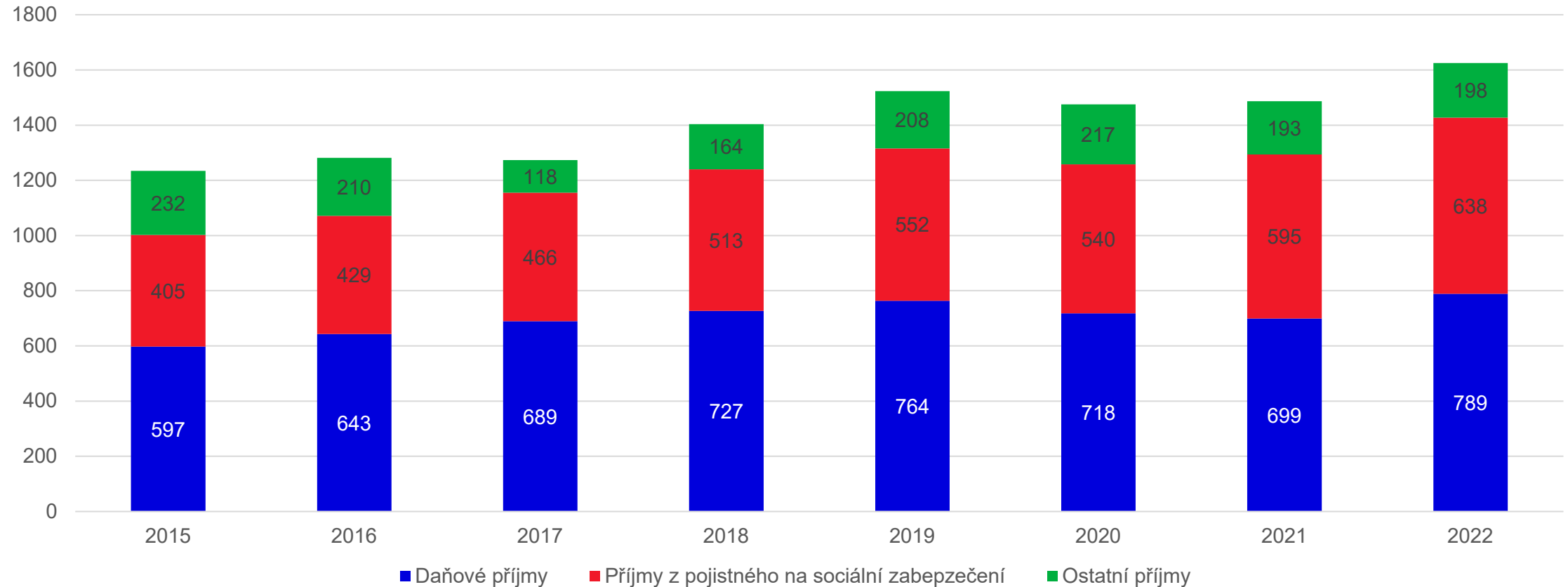
Státní rozpočet

- Centralizovaný peněžní fond, který používají ústřední orgány státní správy
- Sestavuje se na 1 rok
- Zákon (specifický legislativní proces)
- x veřejné rozpočty

Státní rozpočet

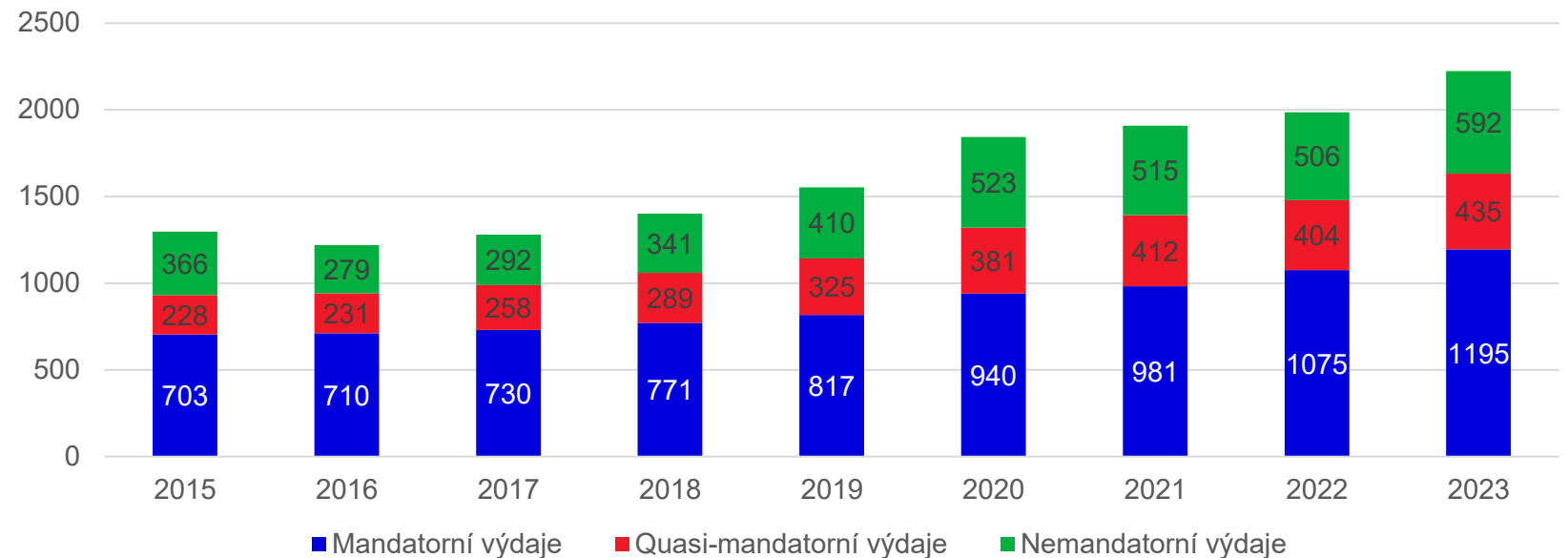
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Příjmy	1234,5	1281,6	1273,6	1403,9	1523,2	1475,5	1487	1624,4	1945
Výdaje	1297,3	1219,8	1279,8	1401	1551,7	1842,9	1907	1984,8	2240
Saldo	-62,8	61,8	-6,2	2,9	-28,5	-367,4	-419,7	-360,4	-295

Příjmy státního rozpočtu

Výdaje státního rozpočtu

- Mandatorní výdaje
- Quasi-mandatorní výdaje (platy zaměstnanců, výdaje na obranu)
- Nemandatorní výdaje

Proč mohou být příliš vysoké mandatorní výdaje špatné?

- omezují diskreční možnosti vlády
- ztěžují snižování rozpočtových deficitů

(4) Ministerstvo vyhlásí normativy a opravné koeficienty podle odstavce 1 písm. b) a § 161 odst. 1 tak, aby celková výše finančních prostředků určených na platy učitelů rozepisovaných podle odstavce 3 odpovídala v měsíčním průměru na 1 úvazek učitele nejméně 130 % průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství.

§ 1

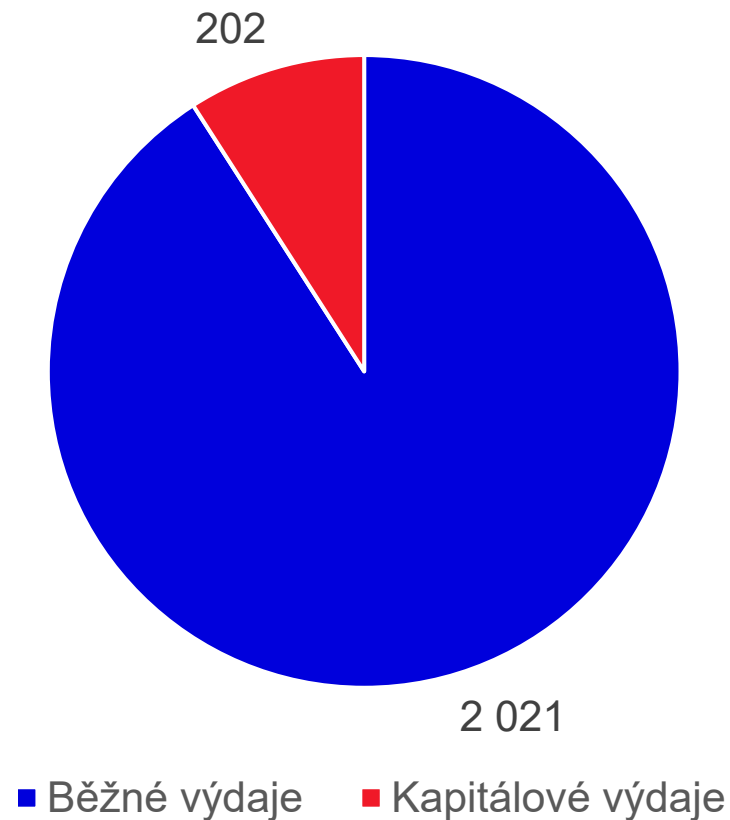
Financování obrany

(1) Vláda každoročně v návrhu zákona o státním rozpočtu stanoví výdaje na financování obrany České republiky (dále jen „výdaje na obranu státu“) ve výši nejméně 2 % nominálního hrubého domácího produktu pro rozpočtový rok, na který je sestavován návrh státního rozpočtu.

(2) Při postupu podle odstavce 1 se použije prognóza nominálního hrubého domácího produktu pro příslušný rozpočtový rok uvedená v Rozpočtové strategii sektoru veřejných institucí podle zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti.

(3) Pro sestavení střednědobého výhledu státního rozpočtu se použijí odstavce 1 a 2 obdobně.

Výdaje státního rozpočtu 2023 (v mld. Kč)

Výdaje státního rozpočtu (mld, 2022)

Výdaje státního rozpočtu	mld.	
Platy a podobné a související výdaje	154	8%
Neinvestiční nákupy a související výdaje	137	7%
Výdaje na obsluhu státního dluhu	50	2%
Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům	89	4%
Neinvestiční transfery neziskovým a pod.organizacím	22	1%
Neinvestiční transfery státním fondům	66	3%
Neinv. transfery fondům soc. a veřejného zdrav. poj.	129	6%
Neinv. transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	243	12%
Neinv. transfery příspěvkovým a pod. organizacím	84	4%
Důchody	588	29%
Prostředky na podpory v nezaměstnanosti	10	0%
Ostatní sociální dávky	114	6%
Státní sociální podpora	56	3%

Výdaje státního rozpočtu	mld.	
Stavební spoření	4	0%
Státní příspěvek na důchodové připojištění	8	0%
Odvody vlastních zdrojů EU do rozpočtu EU	57	3%
Ostatní běžné výdaje	33	2%
Investiční nákupy a související výdaje	36	2%
Investiční transfery podnikatelským subjektům	17	1%
Investiční transfery státním fondům	91	4%
Investiční transfery veřej. rozpočtům územní úrovně	22	1%
Investiční transfery příspěvkovým a pod.organizacím	13	1%
Ostatní kapitálové výdaje	7	0%
Celkem	2031	

Deficit státního rozpočtu

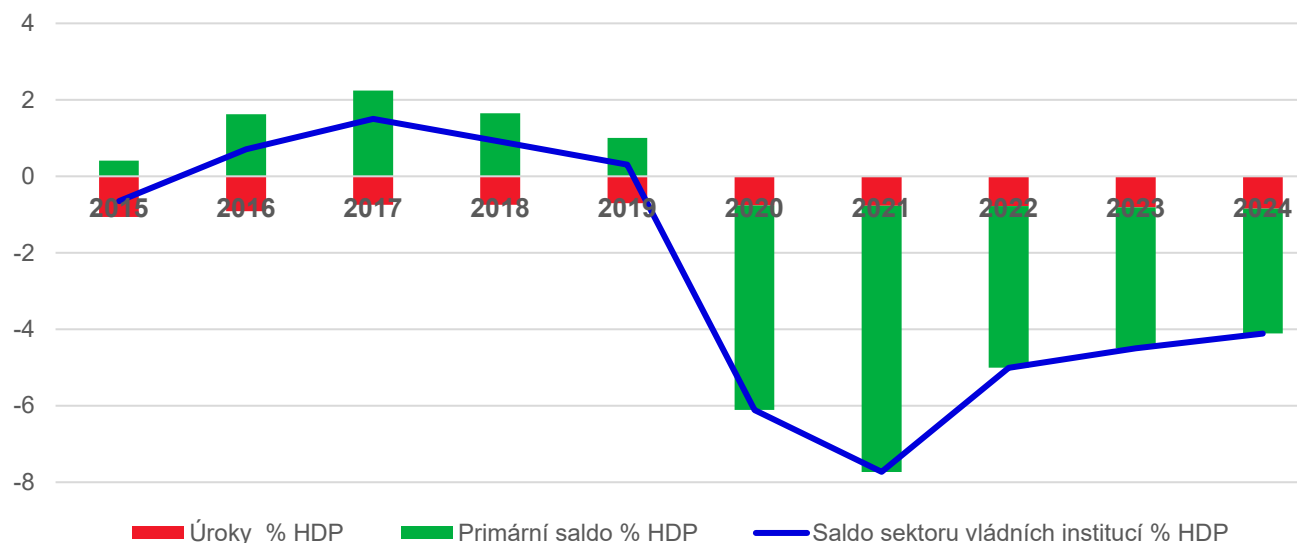
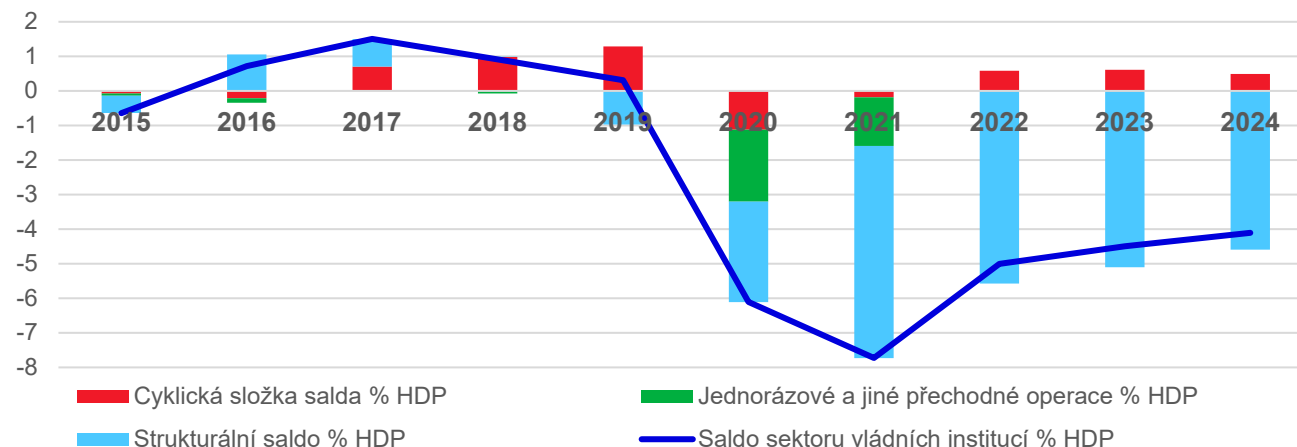
– strukturální x cyklický deficit

– změna deficitu

– endogenní – vlivem změny HDP
(cyklická složka deficitu)

– exogenní – změna postoje fiskální
politiky (strukturální složka deficitu)

– primární deficit

Financování deficitu

- Úvěr od centrální banky
  - náklad: inflace
- Emise státních obligací
  - státní pokladniční poukázky (splatnost do jednoho roku)
    - krátkodobé krytí potřeby financování, posílení likvidních rezerv
    - prodávané holandskou aukcí
  - státní dluhopisy
    - střednědobé a dlouhodobé
    - fixní i variabilně určený výnos
    - splatnost 2-50 let

Státní dluh v % HDP

Země	Čistý dluh	Hrubý dluh
Brazílie	35,2	68
Kanada	34,7	85,3
Francie	84	90,2
Německo	57,4	81,9
Velká Británie	81,6	88,8
Itálie	106,1	127
Japonsko	133,5	238
Norsko	-167	34,1
Saudská Arábie	-53,9	3,7
JAR	35,6	42,3
USA	84,1	102,7

Státní dluh České republiky

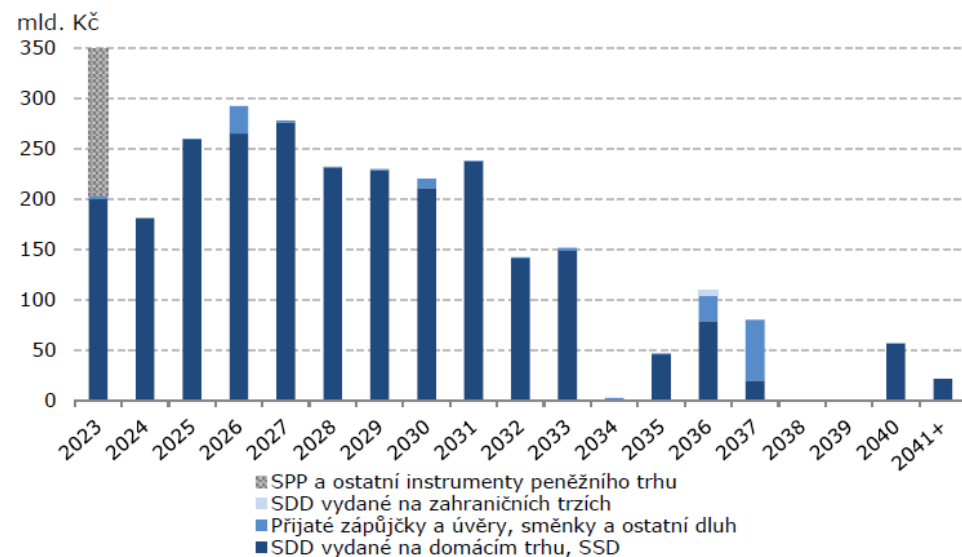
Ukazatel	2019	2020	2021	2022
Státní dluh (mld. Kč)	1 640,2	2 049,7	2465,7	2894,8
SPP (mld. Kč)	18	25,4	33,3	0
Dluhopisy na domácím trhu (mld. Kč)	1 419,2	1 831,6	2219,8	2521,3
Spořicí státní dluhopisy	13	25,6	38,9	83,4
Dluhopisy na zahraničním trhu (mld. Kč)	151,5	129,2	74,1	5,1
Ostatní (mld. Kč)	51,5	63,6	99,6	283,7
Podíl na HDP (%)	30	37,7	42	44,2
Výdaje na obsluhu dluhu (mld. Kč)	39,6	40,1	42	49,5

Státní dluh České republiky

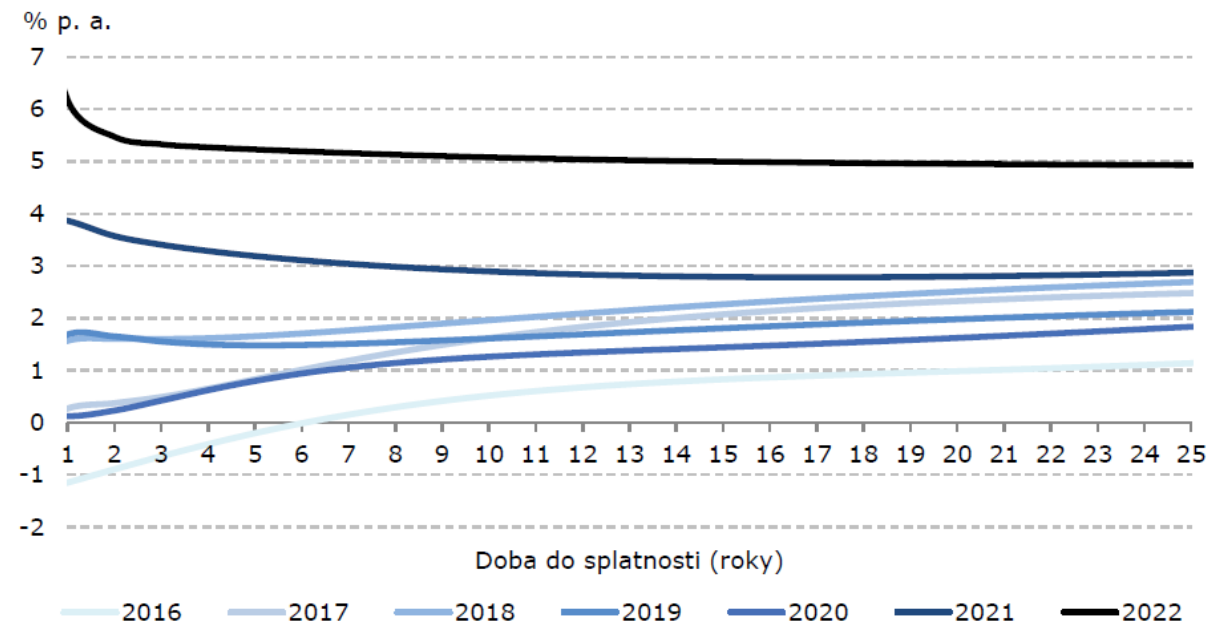
- <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/rizeni-statniho-dluhu/statistiky/podle-doby-splatnosti/2023/statni-dluhopisy-podle-doby-splatnosti-z-53039>

Státní dluh České republiky

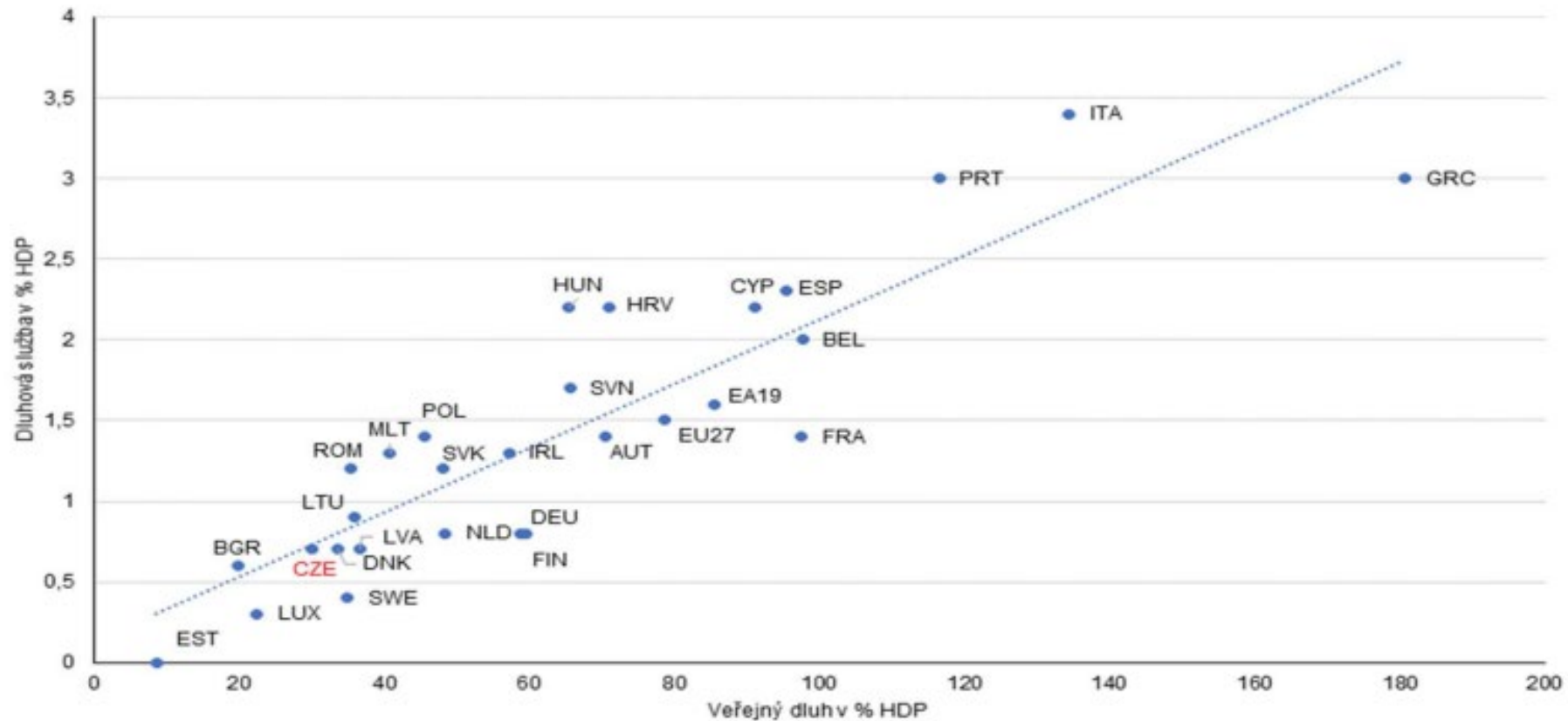

Splatnost státního dluhu

Výnosová křivka státních dluhopisů

Náklady dluhové služby

Výše zadlužení a dluhová služba v EU27 (2019)

Možnost stabilizace a redukce dluhu

- primární přebytek
  - politicky obtížně průchodné (snížení G, zvýšení T)
  - založeno na strukturálních reformách
- inflační daň a ražebné (seignorage)
  - umělé snižování reálné hodnoty dluhu
  - inflace musí být neočekávaná
  - nebezpečí hyperinflace
- státní bankrot
  - relativně vzácný

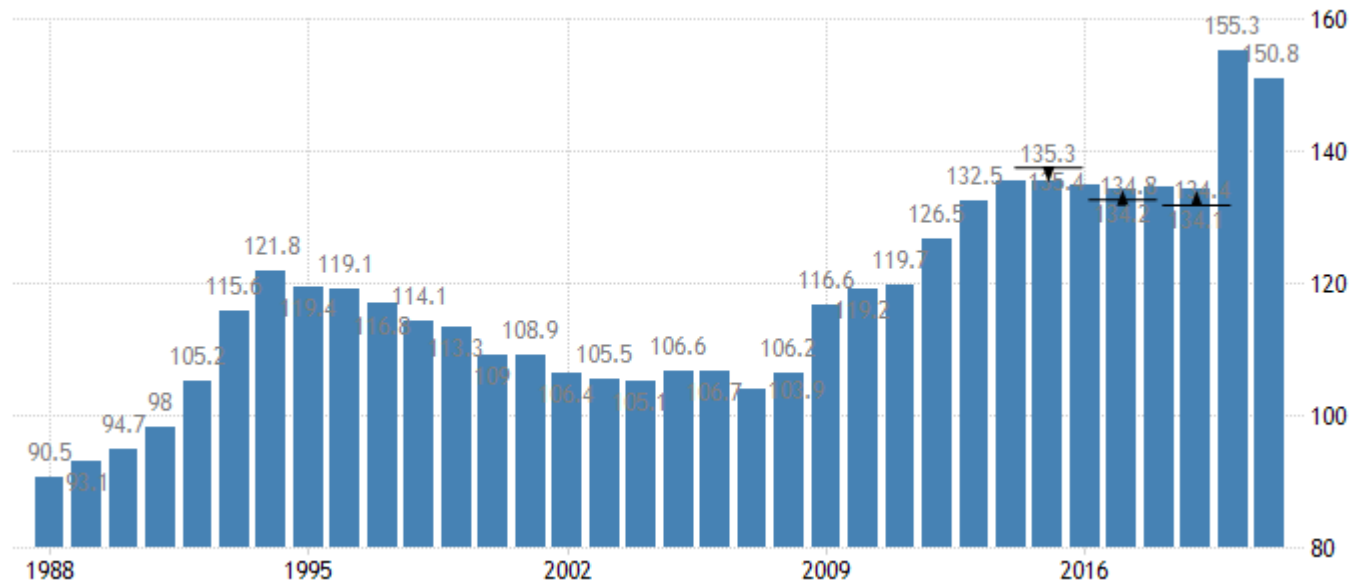
CS: Mussolini a veřejný dluh

- dluh (1918) 70,3 % HDP
- krátká doba splatnosti dluhopisů
- 1926: minimální splatnost 7 let + fixní úroková sazba 5 %
- 1934: prodloužení splatnosti na 25 let + fixní úroková sazba 3,5 %
- první konverze vedla k reálnému snížení dluhu o 20 %, druhá o 30 %

Možnost stabilizace a redukce dluhu

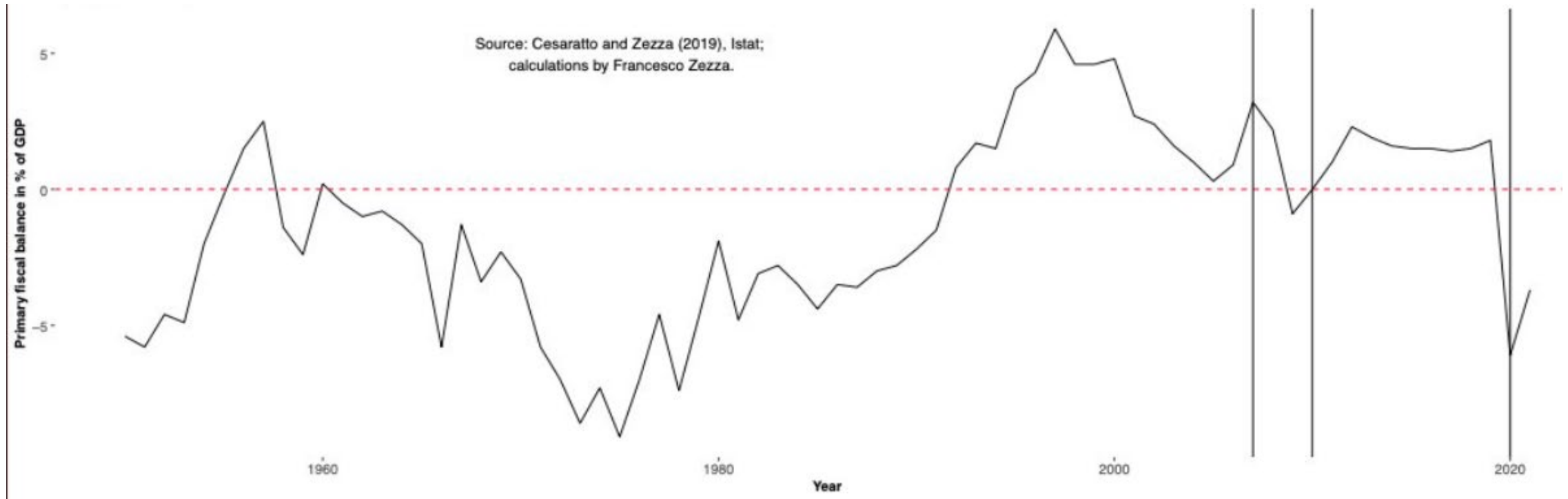
- zvýšit ekonomický růst
  - možné v delším časovém období
  - měříme-li dluh v poměru ku HDP
- v praxi v případě velkých problémů
  - asistence financích institucí (Pařížský klub – veřejní věřitelé; Londýnský klub – soukromí věřitelé; MMF; World Bank)
  - implementace záchranného programu
  - snížení dluhu

CS: Snaha o snížení státní dluhu Itálie

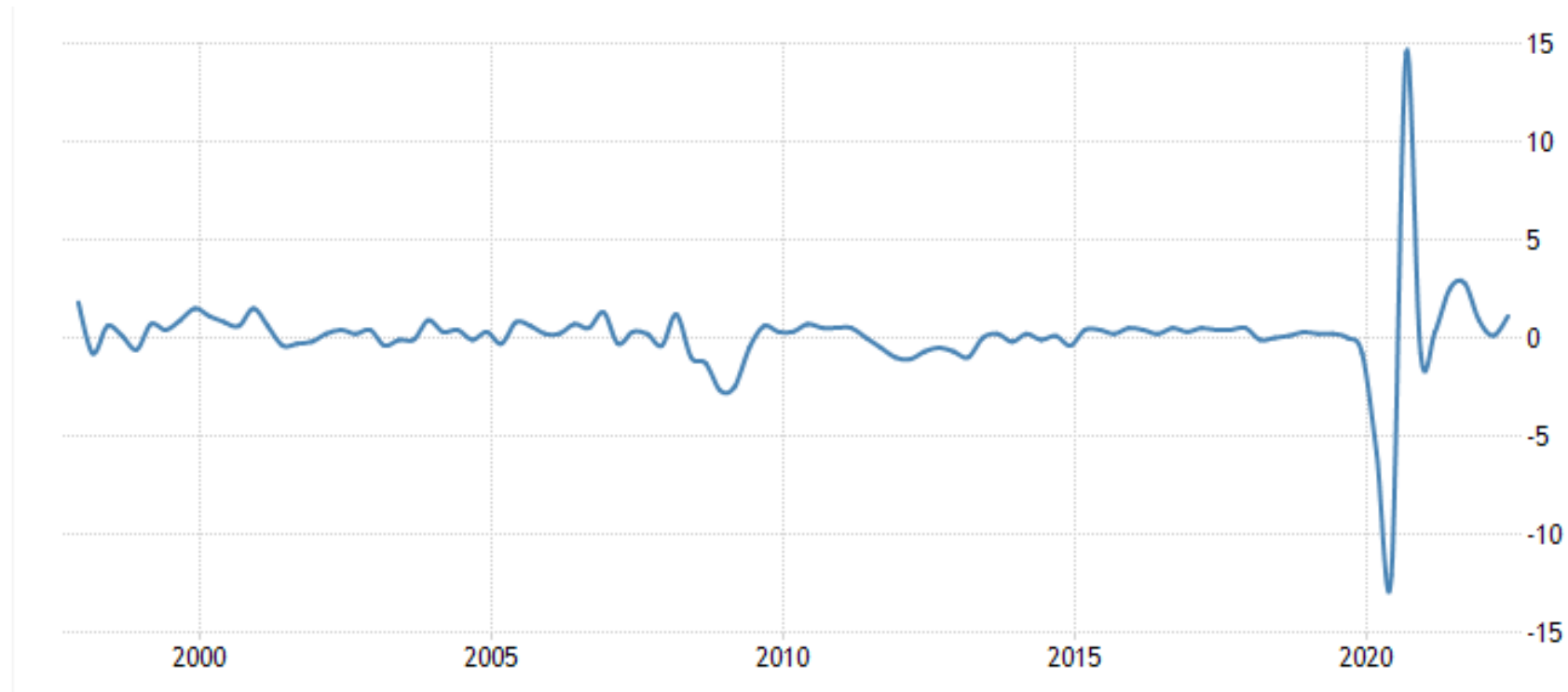
Vládní dluh v poměru k HDP

CS: Snaha o snižování státní dluhu Itálie

Primární přebytky/deficity

CS: Snaha o snížení státní dluhu Itálie

Vývoj HDP

Fiskální pravidla

– Proč je zavádět?

Fiskální pravidla

- Proč je zavádět?
- Zvyšují kredibilitu fiskální konsolidace x mohou působit procyklicky
- Fiskální politika používá tradičně diskreční opatření

Fiskální pravidla

Pravidlo omezující výši dluhu

Přímá souvislost s udržitelností veřejného dluhu	Nemá stabilizační účinek (můžu působit procyklicky)
Transparentní	Do určité výše není vůbec omezující
Snadná kontrola	

Pravidlo omezující výši deficitu státního rozpočtu

Přímá souvislost s udržitelností veřejného dluhu	Nemá stabilizační účinek (můžu působit procyklicky)
Transparentní	
Snadná kontrola	

Fiskální pravidla

Pravidlo omezující výši strukturálního deficitu státního rozpočtu

Úzká vazba na udržitelnost veřejného dluhu	Očištění deficitu od vlivu hospodářského cyklu je komplikované
Zachovává stabilizační funkci fiskální politiky	Snižuje se transparentnost, náročné na kontrolu

Příjmová/výdajová pravidla

Ovlivňuje míru přerozdělování	Nemá přímou vazbu na udržitelnost veřejného dluhu
Částečně zachovává stabilizační funkci fiskální politiky	

Fiskální pravidla

- Pakt stability a růstu (dluhové + deficitní pravidlo)
- zákon č. 23/2017 sb. o pravidlech rozpočtové odpovědnosti
  - dluhové pravidlo
  - pokud je dluh vyšší jako 55 %
    - vláda předloží výhled rozpočtu vedoucí k dlouhodobě udržitelnému stavu veřejných financí
    - neuplatní se v případě zhoršení ekonomického vývoje, nouzového stavu,...
  - vznik Národní rozpočtové rady

Problémy fiskálních pravidel

- možnost změny ([zákon č. 207/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti](#))

Dluhová krize

- vládní dluhopisy jsou považovány za rizikové
  - 2010: Irsko, Řecko, Portugalsko, Španělsko
  - není možné provádět fiskální expanzi; státy často musí provádět fiskální restrikcí
- => fiskální politika v takových případech bývá procyklická

CS: Dluhová krize v některých zemí eurozóny

- 2009: řecká vláda oznámila výrazné zvýšení deficitu
  - => snížení ratingu Řecka
- 2010: žádost Řecka o mezinárodní pomoc
  - květen: schválen záchranný program MMF a ostatních zemí eurozóny
  - Řecko se mělo vrátit k fiskální omezitelnosti a mělo provést strukturální reformy (těžko politicky průchodné)
  - vytvořen Evropský nástroj fiskální stability (později zahrnut do Evropského stabilizačního mechanismu)
440 mld. euro (ESM 700 mld. euro)

cílem je pomoci zemím eurozóny, které se dostanou do problémů
  - ECB začala nakupovat dluhopisy Řecka, Irska, Itálie, Portugalska a Španělska (na sekundárním trhu)

CS: Dluhová krize v některých zemích eurozóny

- náklady na dluh se zvýšily v celé řadě států periferie eurozóny
- listopad 2010: Irsko dostává pomoc 85 mld. euro
- květen 2011: Portugalsko získává pomoc 78 mld. euro
- březen 2012: Řecko získává 130 mld. euro (součástí je i zkrácení soukromých věřitelů)
- červen 2012: Španělsko získává 100 ml. euro na rekapitalizaci bankovního sektoru
- Červenec 2012: Mario Draghi: „*Within our mandate, the ECB is ready to do whatever it takes to preserve the euro. And believe me, it will be enough.*“
- 2013 – 2015 uklidnění situace, opouštění záchranných programů (Řecko až 2018)

CS: Dluhová krize: výnosy vybraných desetiletých dluhopisů (v %)

Španělsko

Řecko

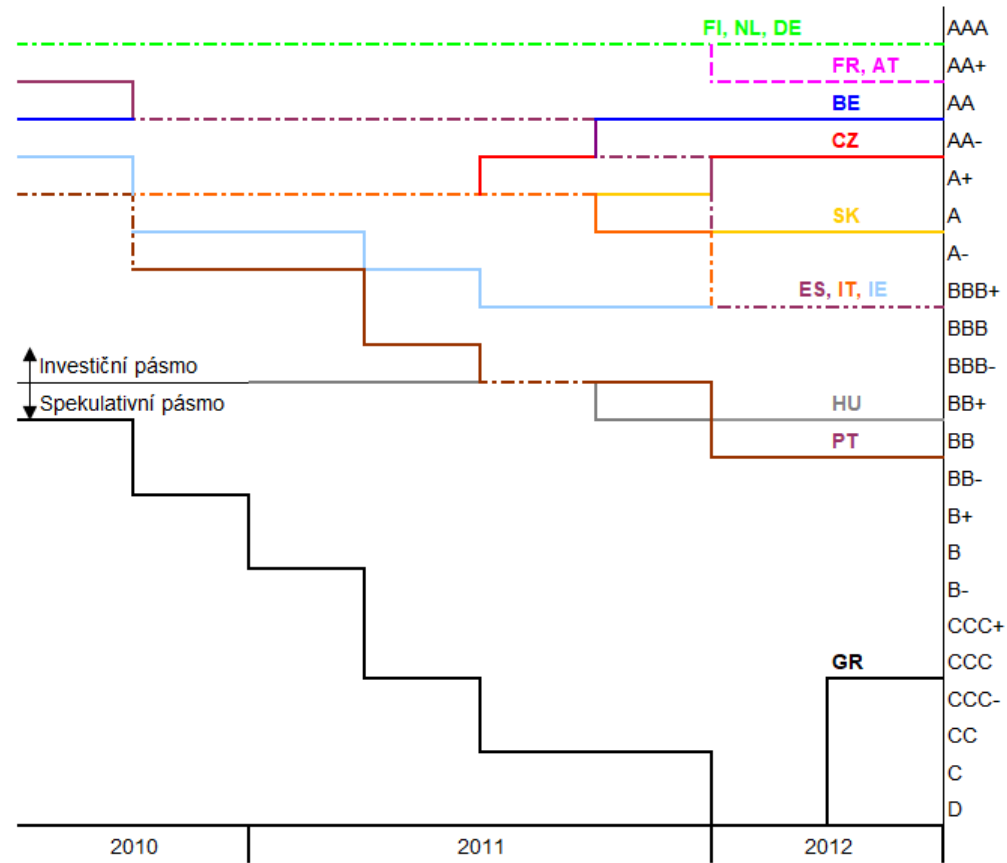
Portugalsko

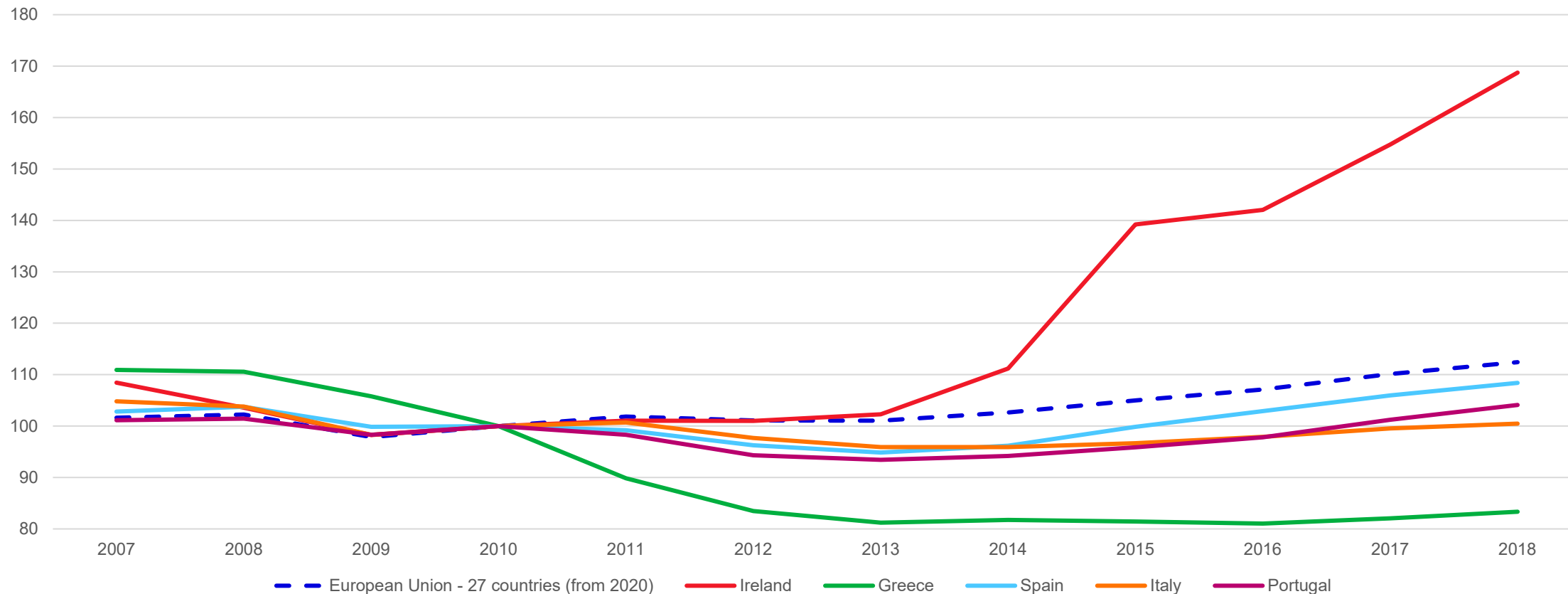
Irsko

Vývoj ratingů vybraných zemí

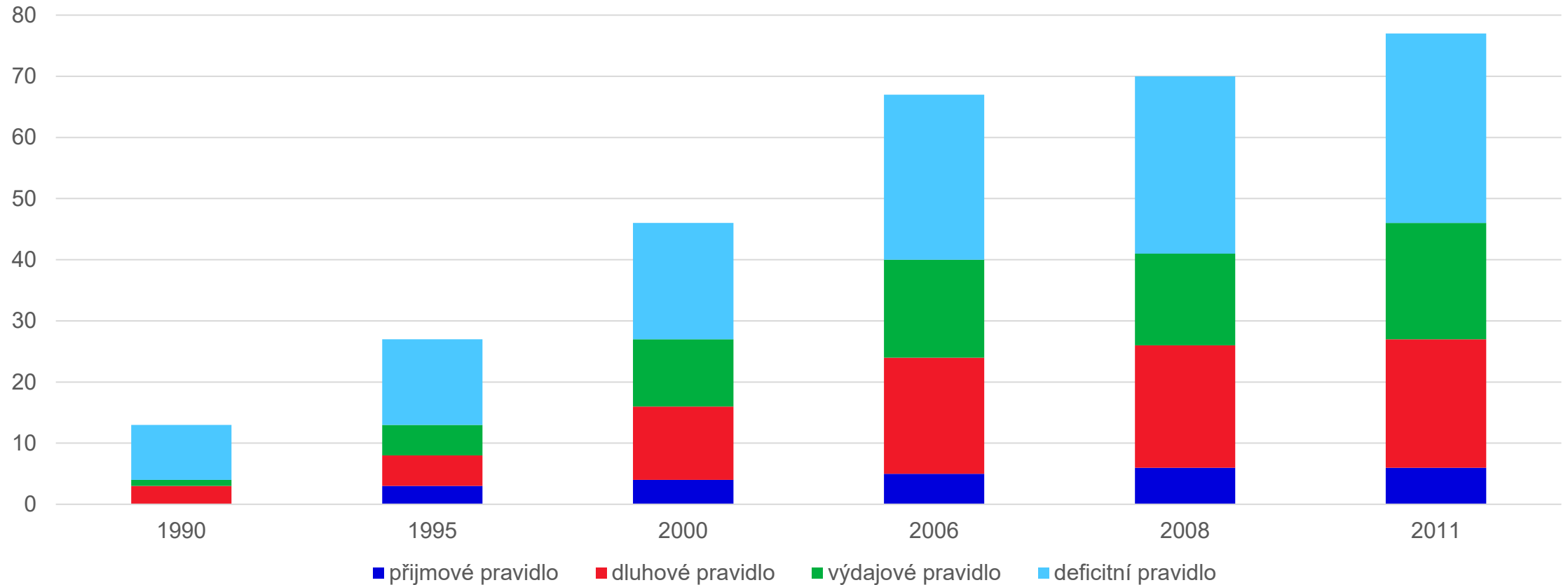

Vývoj HDP (2010=100)

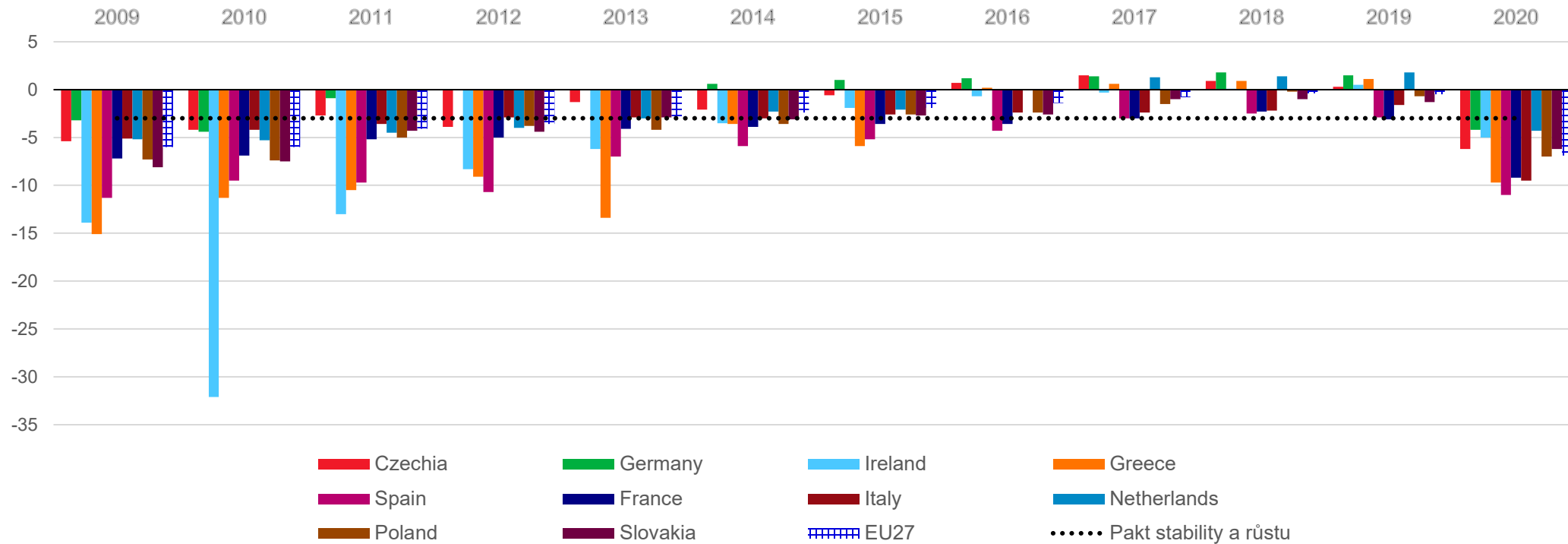

Fiskální pravidla v EU

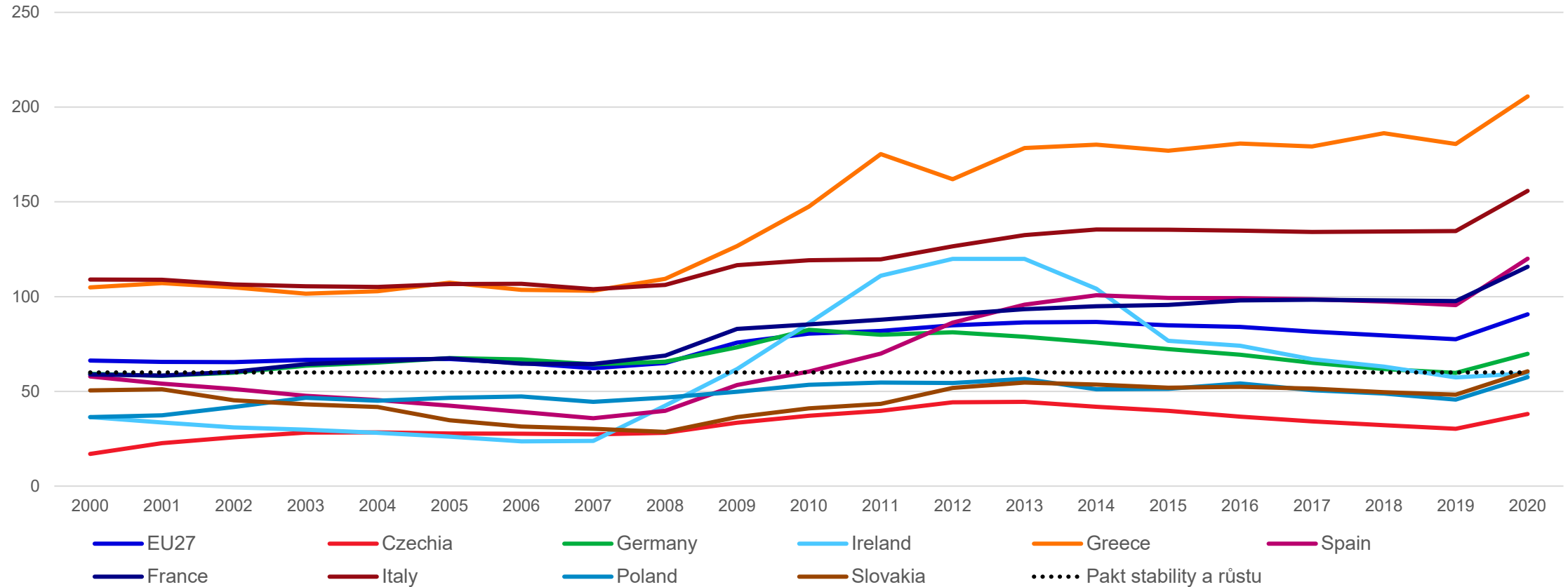

Byla pravidla v EU účinná?

Deficity veřejných financí (2009-2020)

Byla pravidla v EU účinná?

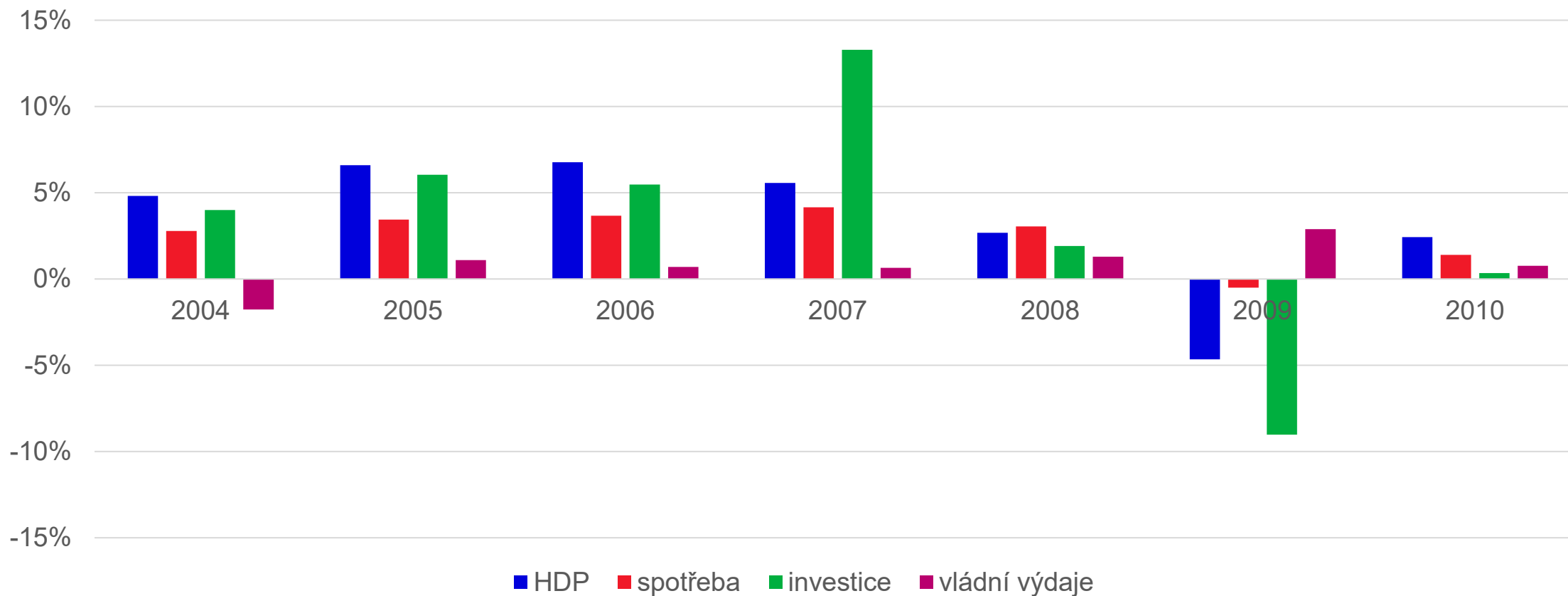
Konec první části

Nástroje fiskální politiky

- velikost vládních výdajů
- automatické (vestavěné) stabilizátory
- diskreční opatření

Velikost vládních výdajů

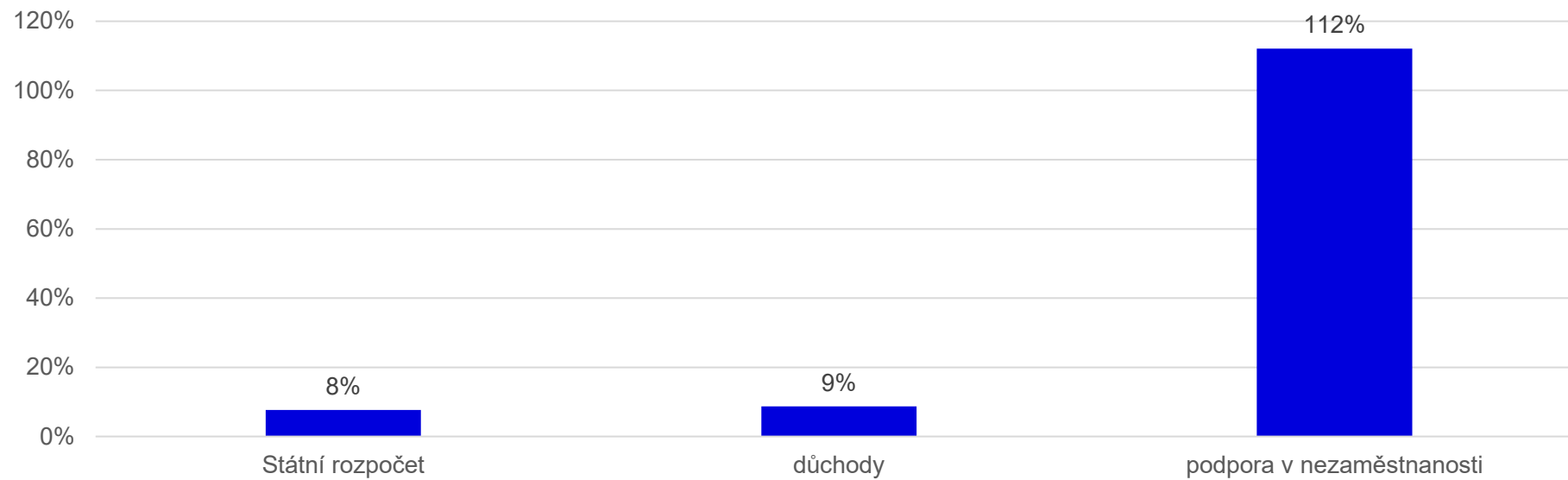
Meziroční změna HDP a jeho složek (%)

Automatické (vestavěné) stabilizátory

- automaticky stimulují agregátní poptávku v době recese
  - mandatorní výdaje
  - progresivní daň z příjmu
  - transferové platby
- Jaká je jejich nevýhoda?

Růst vládních výdajů v době Velké recese

Výdaj	2008	2009
Státní rozpočet jako celek	1084	1167
Důchody	313	340
Podpora v nezaměstnanosti	7	15

CS: Fungovala (by) progresivní daň z příjmu jako vestavěný stabilizátor v krizi 2009?

Ukazatel	4Q 2008	4Q 2009	Změna r/r
HDP_real	941 mld. Kč	925 mld. Kč	-4,2 %
Nezaměstnanost	5,5 %	8,7 %	+ 58 %
Nominální mzda	26 904 Kč	26 724 Kč	-0,7 %
Reálná mzda (ceny 4Q 2008)	26 904 Kč	26 609 Kč	-1,1 %
Inkaso pojistného na SZ	98,57 mld. Kč	87 mld. Kč	-11,7 %

– DPFO 2008 i 2009

- Daň = 15 % ze superhrubé mzdy (1,34 násobek hrubé mzdy)
- sleva na poplatníka 24 840 Kč ročně (2070 měsíčně)

Hrubý měsíční příjem	Daň	Průměrná sazba
12 000 Kč	342 Kč	2,85 %
20 000 Kč	1 950 Kč	9,75 %
30 000 Kč	3 960 Kč	13,20 %
50 000 Kč	7 980 Kč	15,96 %
100 000 Kč	18 030 Kč	18,03 %

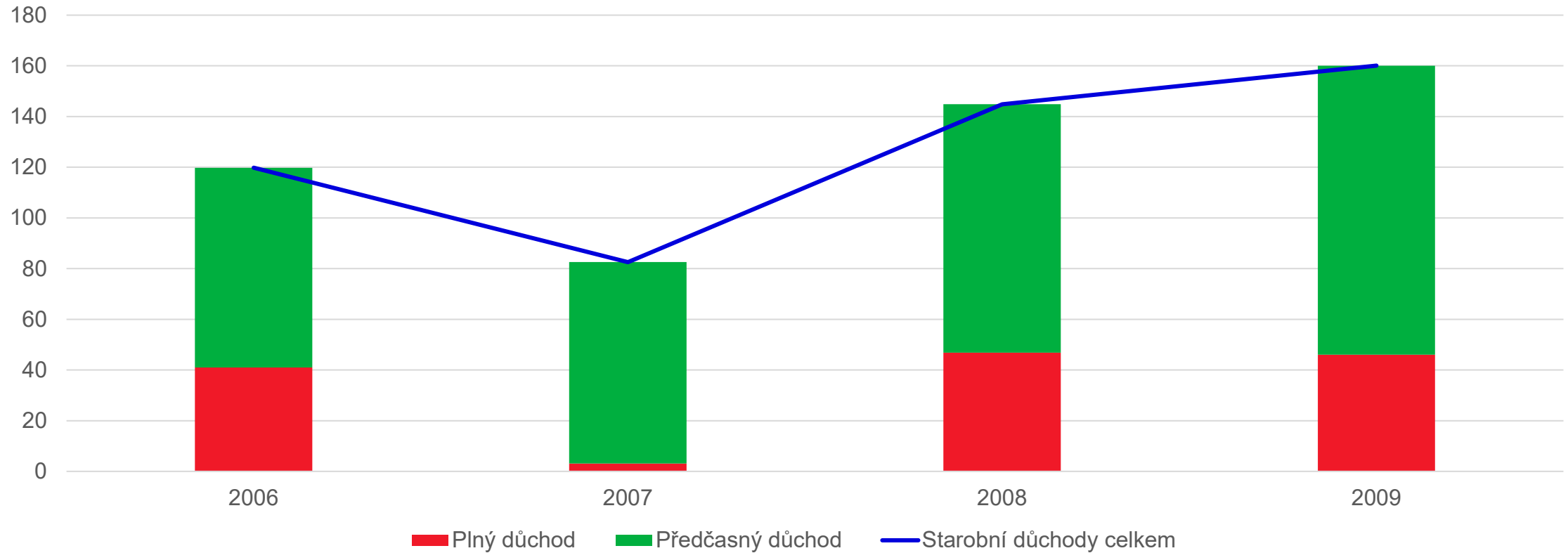
CS: Fungovala (by) progresivní daň z příjmu jako vestavěný stabilizátor v krizi 2009?

Ukazatel	4Q 2008	Daň	Průměrná daňová sazba	4Q 2009	Daň	Průměrná daňová sazba	Změna příjmu r/r	Změna daňové sazby	Daňová úspora (měsíčně)
1. decil	12 666 Kč	476 Kč	3,8 %	12 491 Kč	441 Kč	3,5 %	-1,38 %	- 0,3 p. b.	28 Kč
1. kvartil	16 527 Kč	1 252 Kč	7,6 %	16 390 Kč	1 224 Kč	7,5 %	-0,83 %	- 0,1 p. b.	17 Kč
Medián	21 881 Kč	2 328 Kč	10,64 %	21 700 Kč	2 292 Kč	10,56 %	-0,83 %	- 0,08 p. b.	17 Kč
3. kvartil	29 380 Kč	3 835 Kč	13,1 %	29 386 Kč	3 837 Kč	13,1 %	0,02 %	0	- 0,4 Kč
9. decil	40 988 Kč	6 169 Kč	15 %	41 719 Kč	6 316 Kč	15,1 %	0,45 %	+ 0,1 p. b.	- 37 Kč

CS: Fungovala by progresivní daň z příjmu jako vestavěný stabilizátor v krizi 2009?

- příjmy se snížily v průměru o 0,7 %
  - progresivní zdanění (by) pomohlo minimálně
  - větší progrese by významně situaci nezlepšila
- => progresivní zdanění jako vestavěný stabilizátor nefunguje**

CS: důchody jako vestavěný stabilizátor

změna počtu důchodců (v tis. osob)

Diskreční opatření

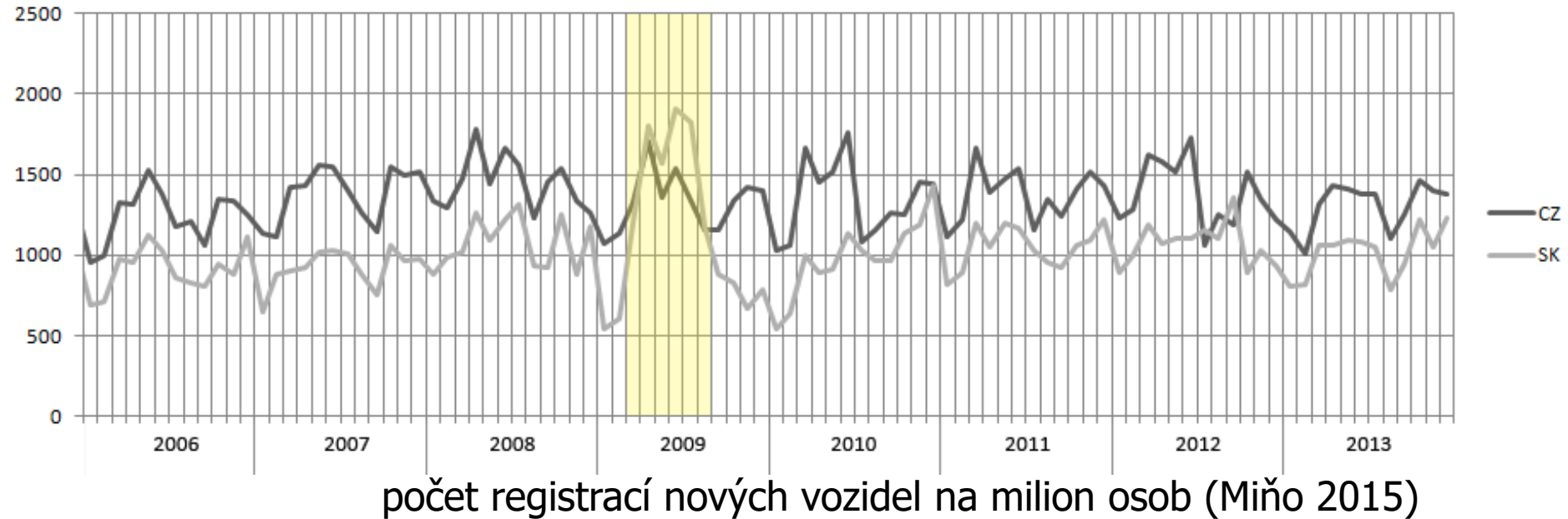
- jednorázová opatření zaměřená k realizaci akutních změn v národním hospodářství
  - změna daní
  - změna vládních výdajů
  - změna struktury vládních výdajů ve směru těch s vyšším multiplifikátorem
  - veřejné programy a projekty zaměstnanosti

CS: šrotovné na Slovensku

- automobilový sektor 17 % HDP a 9 % zaměstnanosti
- 2009 výrazný pokles prodeje vozidel
- Robert Fico: *„povinnosťou vlády, ktorá vysokú koncentráciu automobilového priemyslu v krajine zdedila, je udržiavať ju pri živote“*; *„cieľom je, aby sme zvýšili spotrebu a aby sa aj zvýšila dôvera ľudí...“*
- 55 mil. euro (dotace 1000 – 1500 euro na vozidlo)
- prví vlna březen 2009 (následovala druhá vlna)
- 39 270 vozidel

CS: šrotovné na Slovensku – výsledky

- pokles o 198 vozidel na mil. osob před zavedením
- nárůst o 505 vozidel na mil. osob při běhu šrotovného
- pokles o 208 vozidel na mil. osob po zavedení

Srovnání nástrojů fiskální politiky

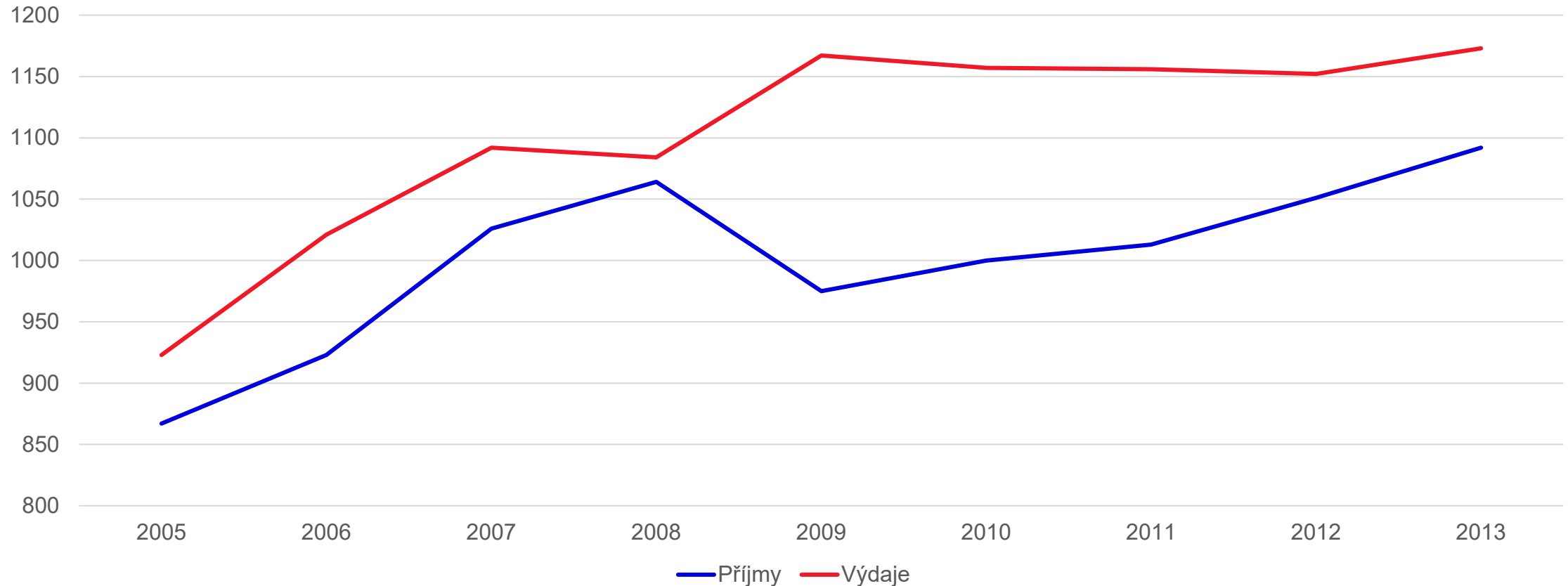
Vestavěné stabilizátory

- kratší časová zpoždění
- omezené ve velikosti
- nemohou způsobit procykličnost fiskální politiky

Diskreční opatření

- delší časová zpoždění
- velikost může mít výrazný vliv na AD
- mohou způsobit procykličnost fiskální politiky

Příjmy a výdaje státního rozpočtu ČR (v mld. Kč)

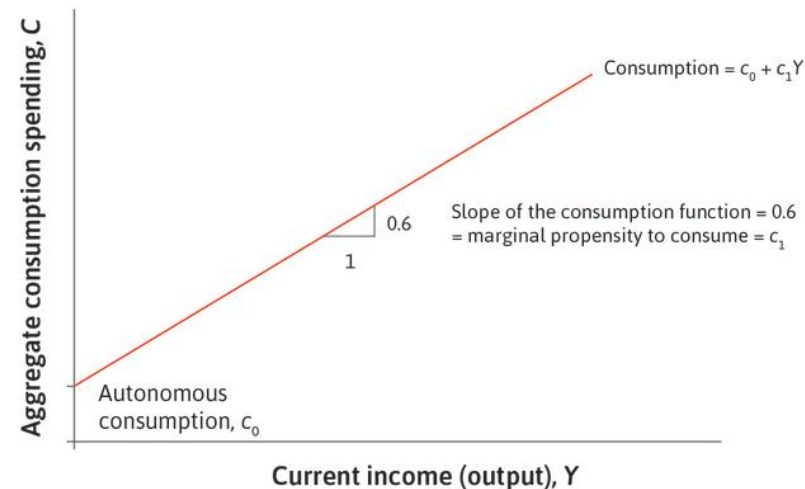

Multiplikační proces

- jakým způsobem ovlivní dodatečně utracené prostředky agregátní poptávku
- pokud multiplikátor = 1 $\Rightarrow$ dodatečné výdaje = dodatečnému nárůstu HDP
- multiplikátor může dosahovat i jiných hodnot

Spotřeba

- agregátní spotřeba má dvě složky
  - fixní část: *autonomní spotřeba*, která je nezávislá na příjmu
  - variabilní část, která je závislá na příjmu
  - *agregátní spotřeba = autonomní spotřeba + spotřeba závislá na příjmu*
- příjem podléhá zdanění
- $C = c_0 + c_1(1 - t)Y$
- c_1 mezní sklon ke spotřebě

Investiční výdaje

- Firma se rozhoduje, co udělat s naakumulovaným ziskem:
  - vyplatit dividendy
  - zvýšit úspory
  - investovat v zahraničí -> zahraniční investice
  - investovat doma -> **investice** jako složka HDP
- Faktory, které toto ovlivňují
  - úroková sazba doma
  - úroková sazba v zahraničí
  - očekávaný zisk
- Předpokládáme, že investice nezávisí na hodnotě aktuálního výstupu

Vládní výdaje

– exogenní

Čisté exporty

- $NX = EX - m * IM$

- m je mezní sklon k importu (změna v importech vyvolaná změnou důchodu)

- export – exogenní

Agregátní poptávka

– $AD = c_0 + C_1(1 - t)Y + I + G + EX - mIM$

– $M = \frac{1}{1 - c_1(1 - t) + m}$

– daně a dovozy multiplikátor snižují

– Příklad:

– $t = 20\%$; $m = 20\%$, $c_1 = 60\%$

– $M = 1,39$ (bez zahrnutí daní a dovozu by byl 2,5)

z Makroekonomie 1 známe:

$$M = \frac{1}{1 - MPC}$$

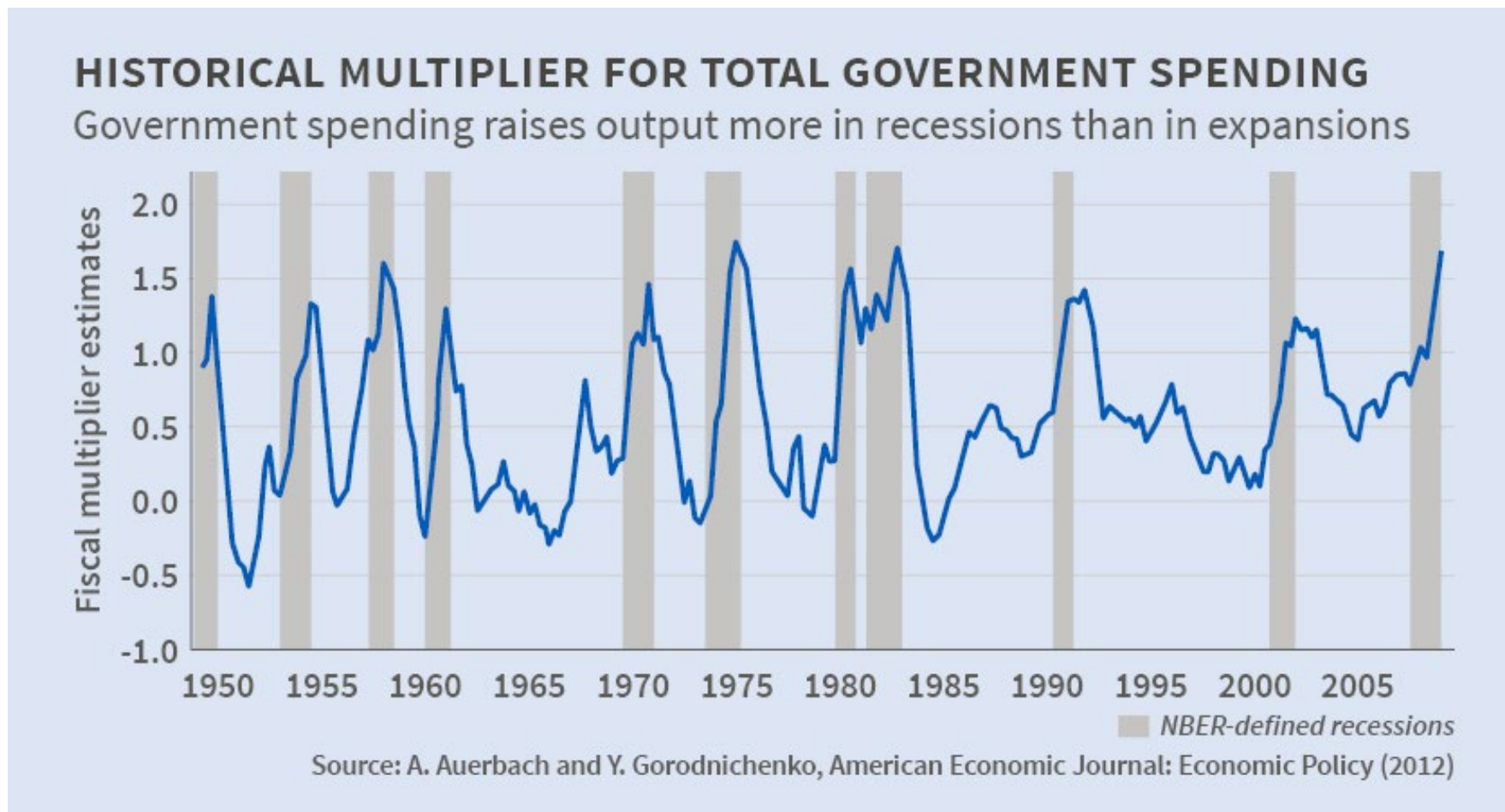
Multiplikační proces

- multiplikátor má jinou velikost v době boomu, kdy ekonomika funguje na plné kapacitě, a v době recese, kdy jsou v ekonomice nevyužité zdroje
- důležitý cíl fiskálního stimulu: zdroje, které se nevyužívají, aby byly využity
- velikost multiplikátoru také závisí na očekávání domácností a firem ohledně budoucího vývoje
  - pokud domácnosti očekávají po fiskálním stimulu vyšší daně, budou více šetřit

Multiplikační proces

- efekt vytěsnění – nárůst úrokové míry způsobí snížení soukromých investic (úroková sazba je ale řízena CB – viz monetární politika)
- vláda zvýší svoje výdaje do infrastruktury
  - pokud je plná zaměstnanost a plné využití zdrojů, krátkodobě to vede pouze ke zvýšení ceny
  - v delším období to povede k přesunu zaměstnanců a kapitálu do stavebnictví

Multiplikátor

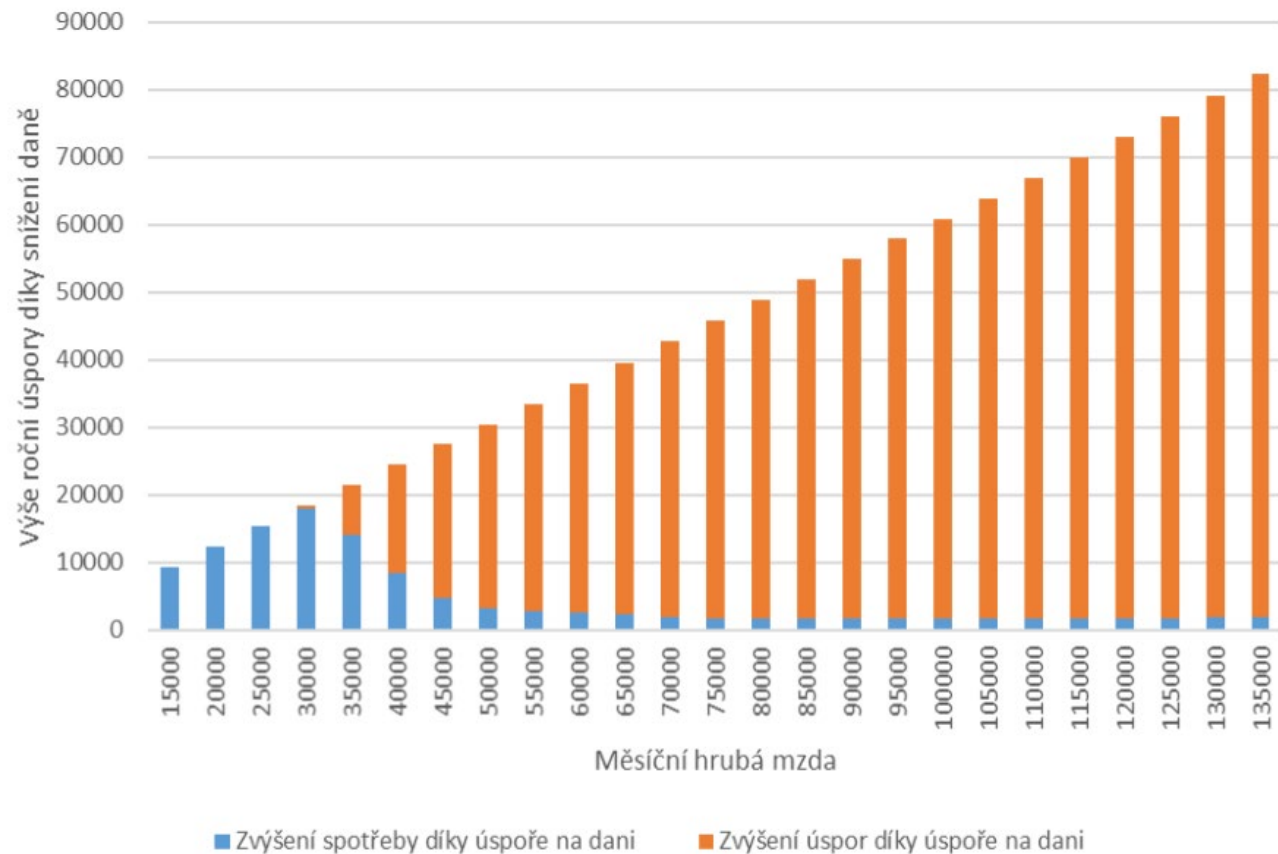
CS: snížení daní v ČR v roce 2021 (založeno na Fischer et al. 2020, Horská 2020)

- snížení DPFO zrušením počítání daně z příjmu ze závislé činnosti ze superhrubé mzdy (z 20,1 % na 15 %) + nárůst slevy na poplatníka z 2 070 na 2 320 Kč/měsíc
- cílem MF ČR bylo podpořit spotřebu domácností
- A. Schillerová: *„Tyto peníze zůstanou více než 4 milionům zaměstnanců na výplatních páskách. Podpoříme tím jejich chuť utrácet, což pomůže znovu roztočit kola české ekonomiky“.*

CS: snížení daní v ČR v roce 2021

Dopad zrušení superhrubé mzdy

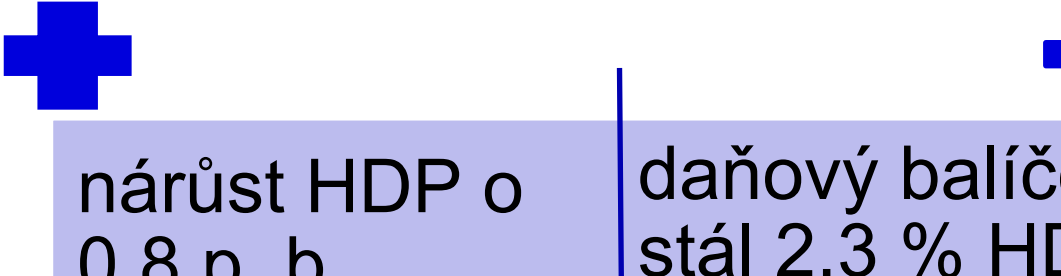
CS: snížení daní v ČR v roce 2021

- dopad na veřejné rozpočty cca 115 mld. Kč
- zvýšení spotřeby o 56 mld. Kč
- multiplikační efekt?

CS: snížení daní v ČR v roce 2021

Multiplikační efekt

- ČR – malá otevřená ekonomika
  - spotřeba z dovozů cca 22 % celkové spotřeby
  - spotřeba domácností se opatřením zvýšila o cca 1,1 % + zvýšil se dovoz o 0,35 %
  - HDP se opatřením zvýšilo o 0,8 %
  - **multiplikátor = 0,34**
-
- nárůst HDP o 0,8 p. b.
- daňový balíček stál 2,3 % HDP

CS: zvýšení DPH v ČR od 1.1.2012

– snížená sazba DPH zvýšena z 10 % na 14 %

– snaha udržet deficit veřejných financí X
procyklická fiskální politika

Č24

AFGHÁNISTÁN KORONAVIRUS DOMÁCÍ SVĚT REGIONY EKONOMIKA KULTURA

Průzkum: Vyšší DPH donutí tři čtvrtiny lidí omezit výdaje

4. 1. 2012

Praha – Kvůli růstu daně z přidané hodnoty by téměř tři čtvrtiny lidí rády omezily své výdaje a případně začaly i spořit. Ovšem více než dvě pětiny současně přiznaly, že jim současná situace více spořit neumožňuje. Jak vyplývá z průzkumu ING Bank, o změně chování neuvažují především mladí lidé.

Č24

AFGHÁNISTÁN KORONAVIRUS DOMÁCÍ SVĚT REGIONY EKONOMIKA KULTURA

Rok 2012: Vyšší DPH, zdanění hazardu i sjednocení rodičovské

AKTUALIZOVÁNO 1. 1. 2012

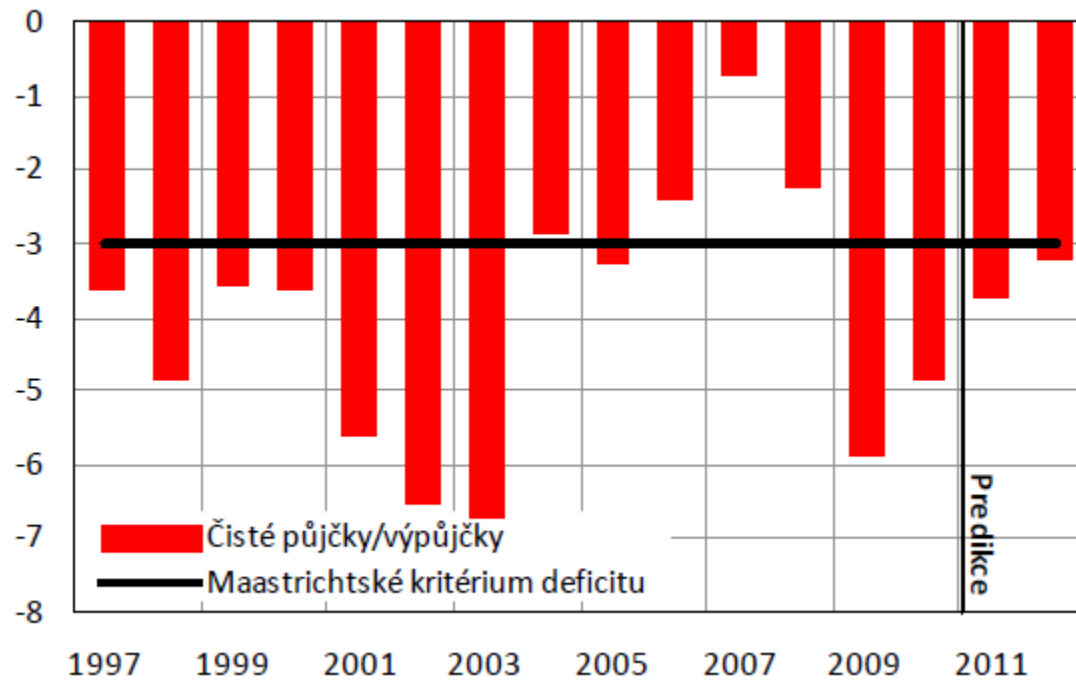
Č24

AFGHÁNISTÁN KORONAVIRUS DOMÁCÍ SVĚT REGIONY EKONOMIKA KULTURA

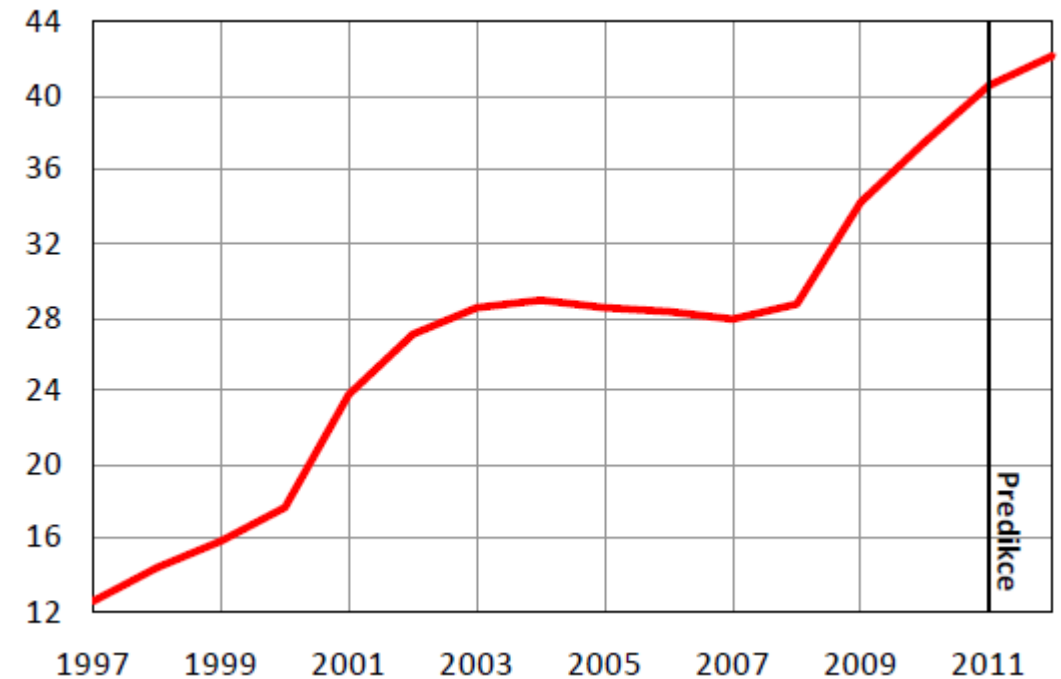
Ekonom OECD: Zvyšováním DPH se Česko ubírá správným směrem

CS: zvýšení DPH v ČR od 1.1.2012 – situace 3Q 2011

– Situace v říjnu 2011

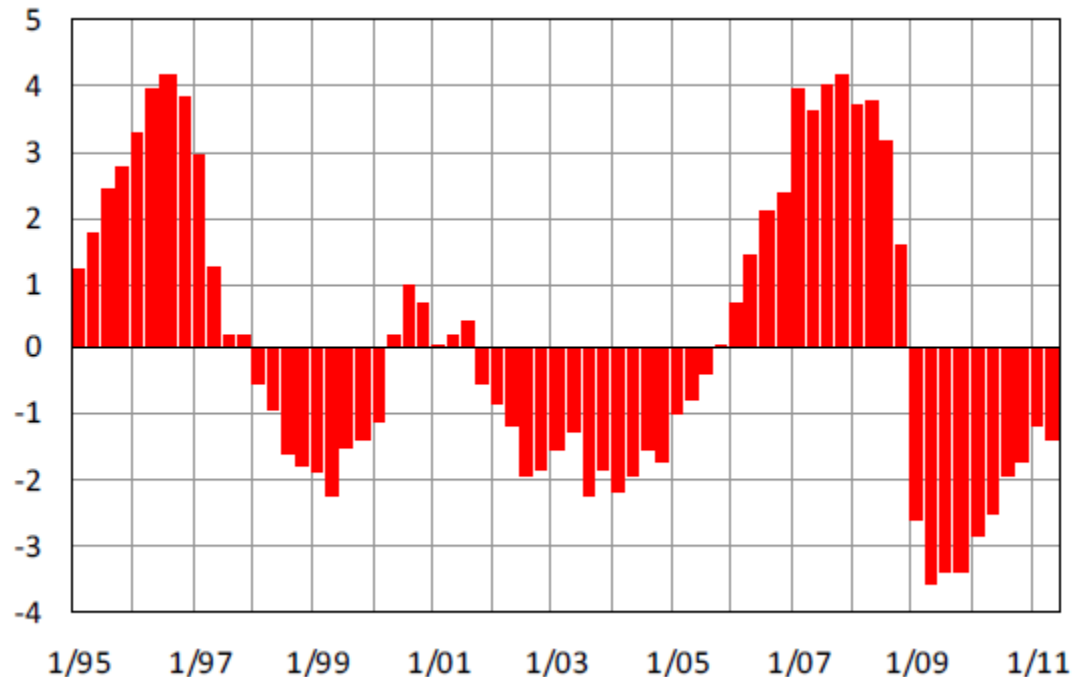
Deficity státního rozpočtu

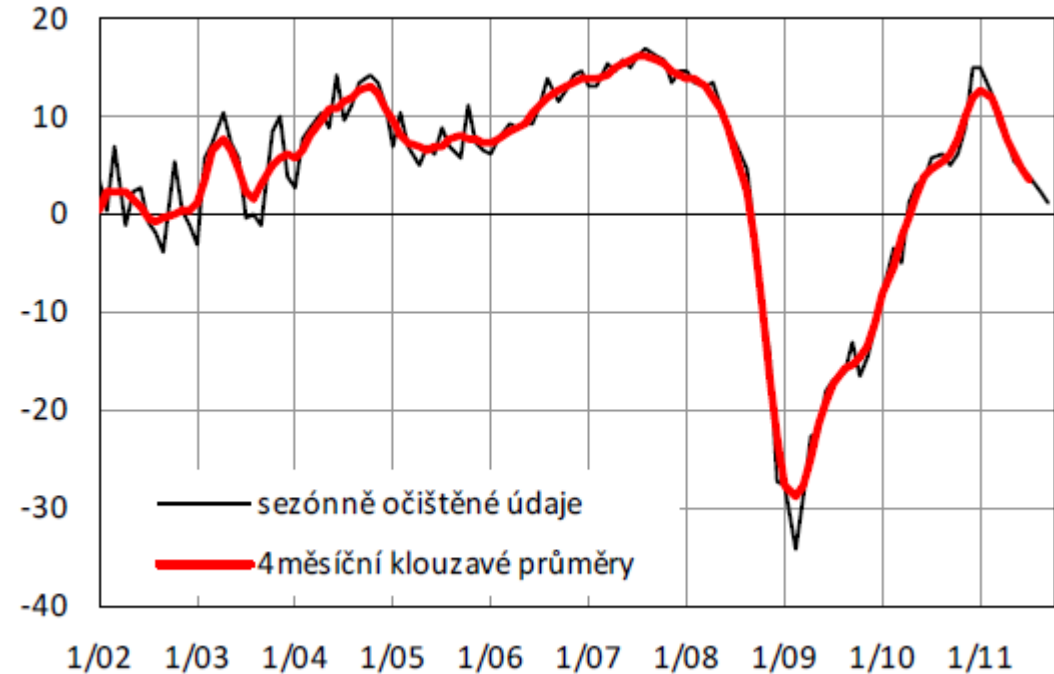
Vývoj zadlužení

CS: zvýšení DPH v ČR od 1.1.2012 – situace 3Q 2011

– Informace dostupné v říjnu 2011

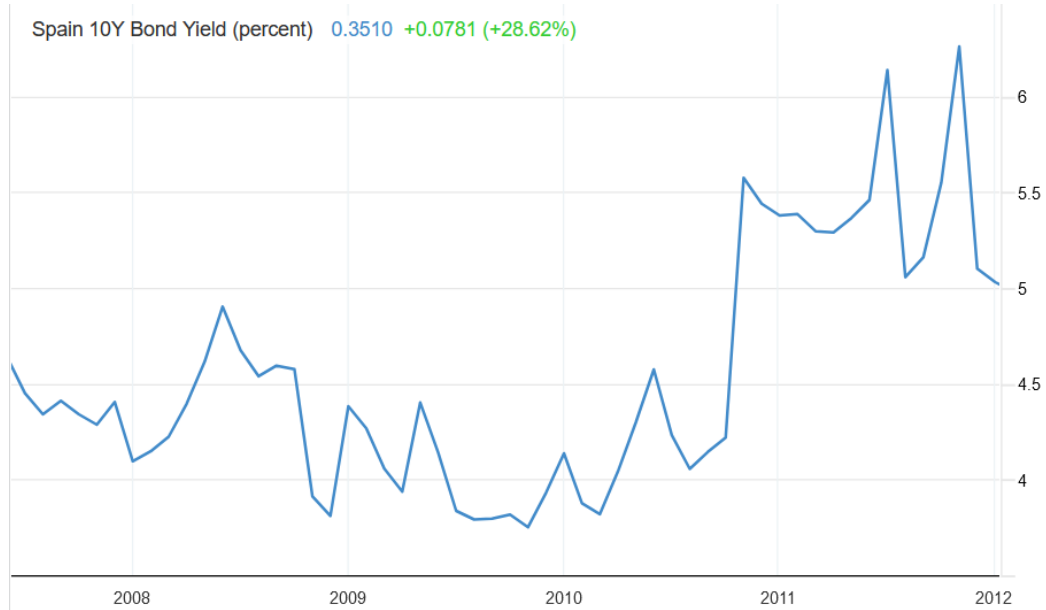

Produkováni mezera

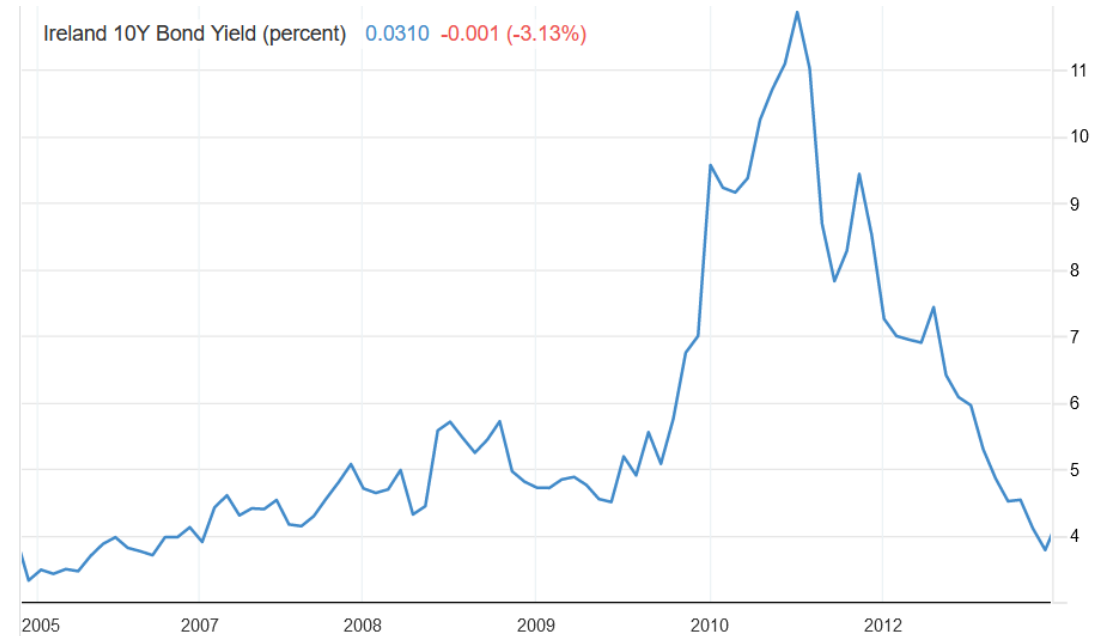

Indikátor důvěry v průmyslu

CS: zvýšení DPH v ČR od 1.1.2012 – situace v Evropě

Výnos španělských 10Y dluhopisů

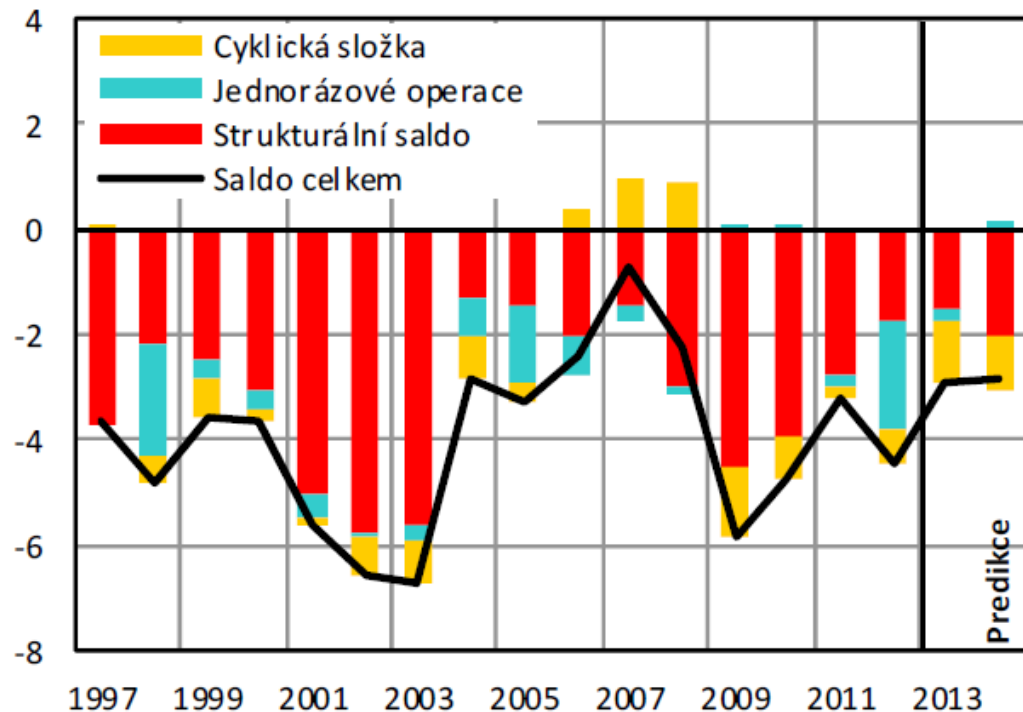

Výnos irských 10Y dluhopisů

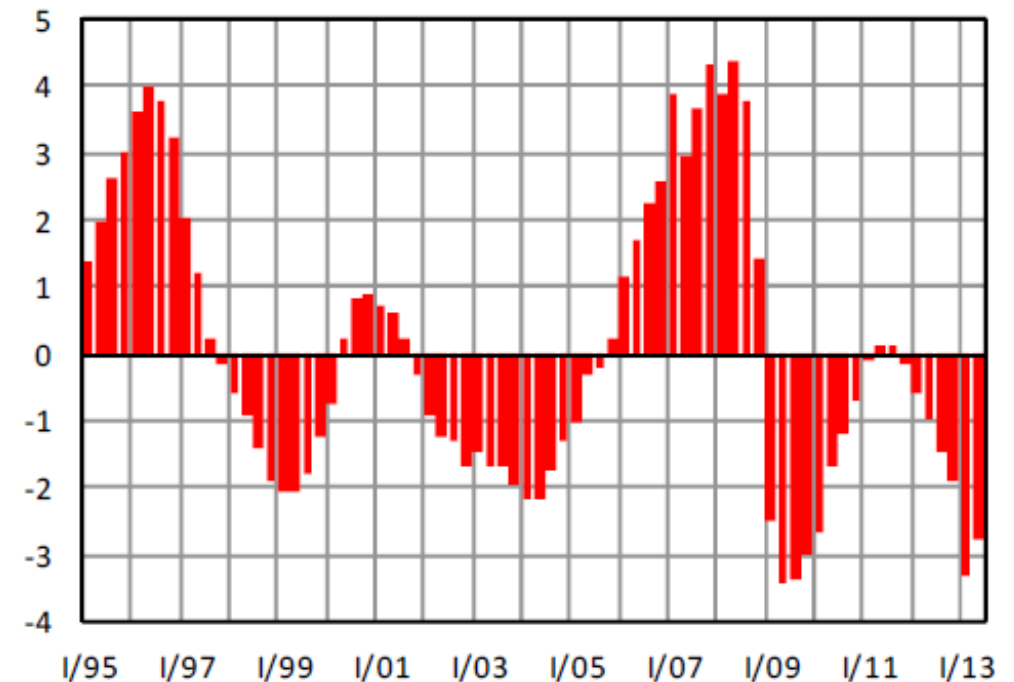
CS: zvýšení DPH v ČR od 1.1.2012 – výsledek

	2008	2009	2010	2011	2012	2011	2012	2011	2012
				Predikce 2Q 2011		Predikce 3Q 2011		Skutečnost	
HDP	2,5	-4,1	2,3	2,5	2,5	2,1	1	1,8	-1
Spotřeba domácností	3,6	-0,2	0,2	0,5	2	-0,6	-0,5	0,5	-2,1
Spotřeba vlády	1,1	2,6	-0,1	-2,4	-2,1	-1,2	-0,5	-2,7	-1,9
Investice	-1,5	-7,9	-3,1	1,9	3,2	2,1	1,4	0,4	-4,5
Čistý export	1,3	-0,6	1	1,9	1,1	1,7	1	1,9	1,7
Inflace	6,3	1	1,5	2,3	3,5	1,9	3,2	1,9	3,3
HDP eurozóny	0,5	-4,2	1,8	1,9	2	1,7	1	1,6	-0,6
10Y úrokové sazby	4,55	4,67	3,71	4,0	4,3	3,7	3,7	3,71	2,8

CS: zvýšení DPH v ČR od 1.1.2012 – výsledek

Deficit státního rozpočtu

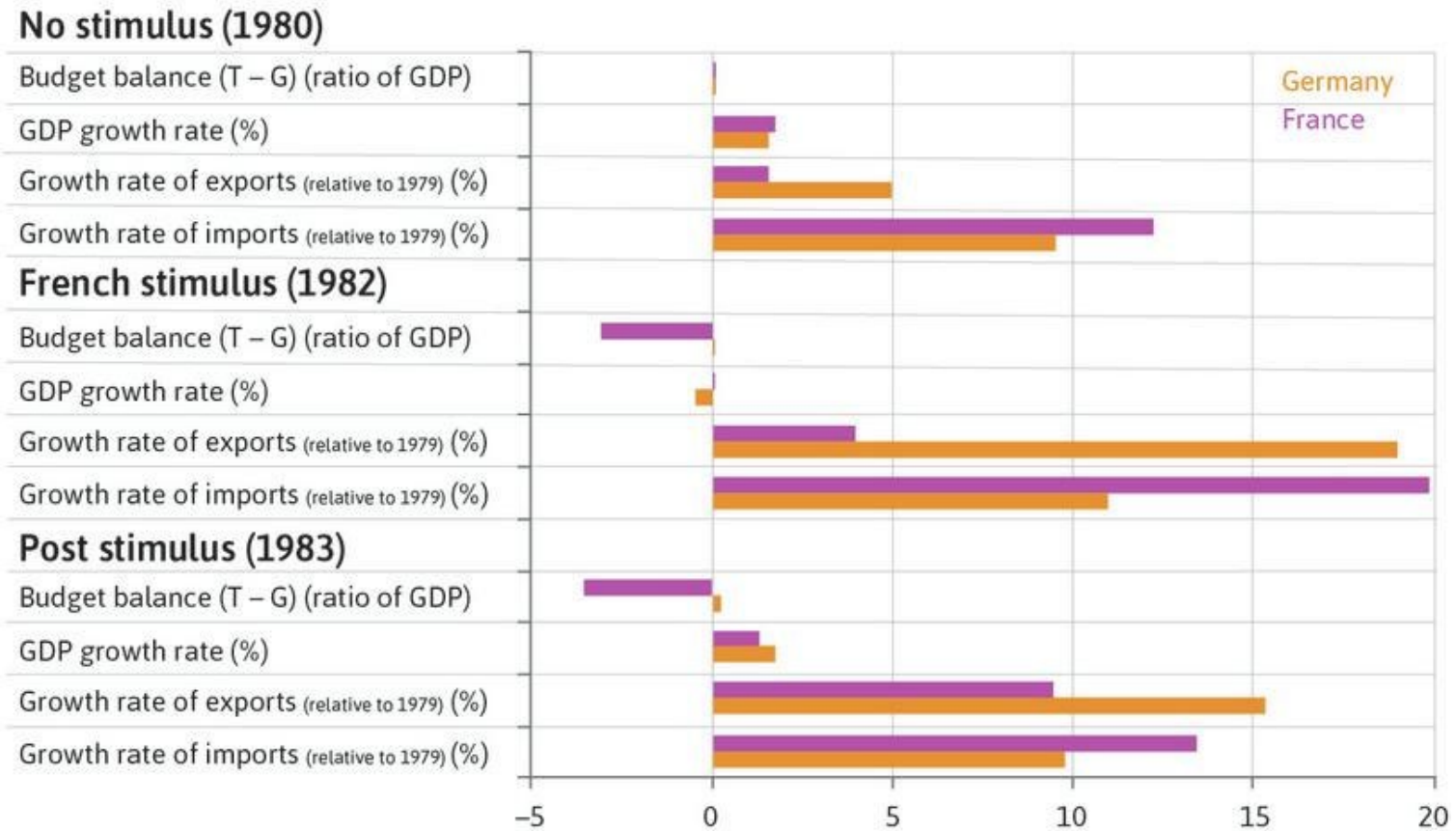
Mezera výstupu

Vliv zahraničí

- zahraničí ekonomiku ovlivňuje skrze zahraniční obchod
- Německo má 31% podíl na vývozu ČR, což vede k 20 % podílu na české agregátní poptávce
- fiskální expanze Německa tak zvyšuje agregátní poptávku v České republice

CS: fiskální stimul ve Francii

Fiskální politika J. F. Kennedyho

– 1958 – recese

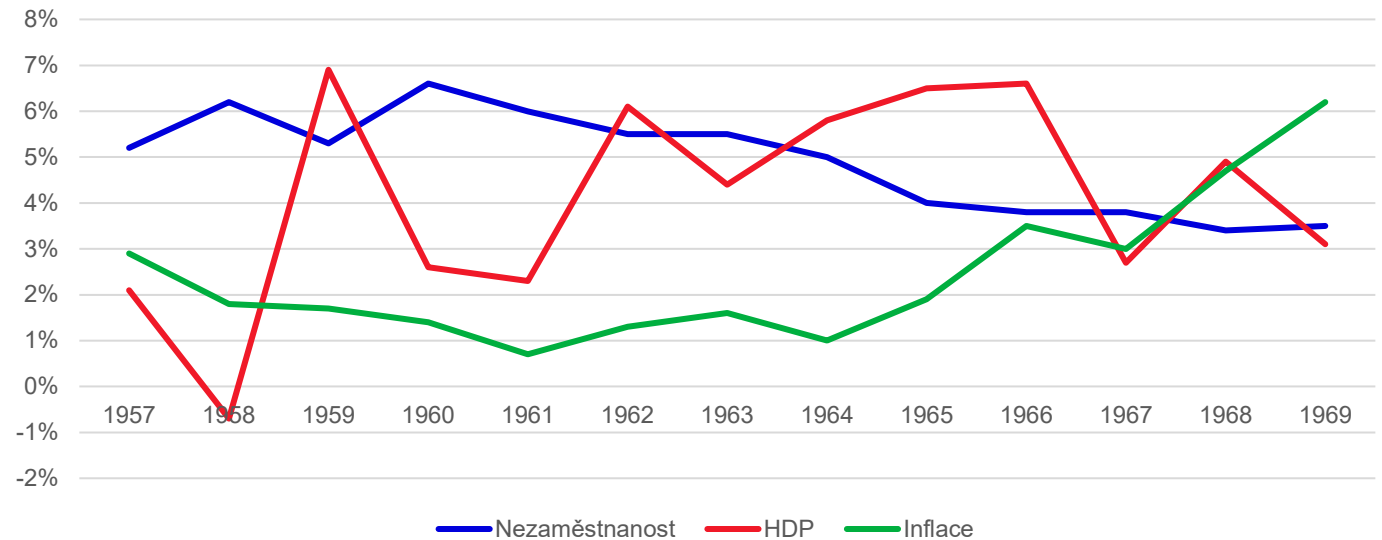
- HDP -0,7 %
- U 6,8 %

– 1960 – zpomalení

- HDP 2,6 %
- U 6,6 %

– Program New Economics

- problém s prosazením v Kongresu
- nástup L. Johnson => snížení daní (osobních o 20 %; podnikových o 10 %)
- HDP i zaměstnanost vzrostly, U se snížila
- daně zůstaly sníženy, vládní výdaje rostly (Vietnam) => inflace

Závěr

- Deficit státního rozpočtu má svou strukturální a cyklickou složku.
- Veřejný dluh je standardní součástí moderní ekonomiky.
- Veřejný dluh je možno financovat různými způsoby, vždy ale vznikají náklady, které musí někdo nést.
- V případě dluhové krize není možné provádět expanzivní fiskální politiku.
- Výhodou vestavěných stabilizátorů je snížení časových zpoždění; nevýhodou omezená použitelnost.
- Multiplikátor snižují daně a otevřenost ekonomiky.

Literatura

- Franc a kol. 2015: Hospodářská politika

MUNI
ECON